

«АККРЕДИТТЕУ ЖӘНЕ РЕЙТИНГТІҢ
ТӘУЕЛСІЗ АГЕНТТІГІ» КЕМ

НУ «НЕЗАВИСИМОЕ АГЕНТСТВО
АККРЕДИТАЦИИ И РЕЙТИНГА»

INDEPENDENT AGENCY FOR
ACCREDITATION AND RATING

Аккредиттеу және рейтингтің Тәуелсіз
Агенттігінің 2019 жылғы қызметі туралы
Бақылау кеңесіне ЕСЕП

БАЙҚАУ КЕҢЕСІНЕ

**ЕСЕП
«Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінің» 2019 жылғы қызметі
туралы**

Нұр-Сұлтан қ., 2020 ж.

IAAR аккредиттеу қызметінің сапасын, оның тиімділігін одан әрі арттыру, сондай-ақ 2016-2020 жылдарға арналған стратегиялық даму жоспарын іске асыру мақсатында Агенттікте 2018 жылдан бастап Бақылау кеңесі жұмыс істейді. Байқау кеңесі туралы Ережеге сәйкес, агенттік директоры жылына бір рет байқау кеңесінің алдында IAAR қызметінің нәтижелері туралы есеп береді.

IAAR қызметінің стратегиялық бағдарлары білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық деңгейде танылған, бәсекеге қабілетті агенттіктің мәртебесін нығайтуға бағытталған. IAAR білім беру сапасын қамтамасыз етуде дамудың жоғары нәтижесіне және өз әлеуетінің тұрақты өсуіне ұмтылады. IAAR қызметі Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы; Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 12 желтоқсандағы № 827 қаулысымен бекітілген «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы бағдарламалық құжаттарда тұжырымдалған ұлттық білім беру жүйесінің алдына қойылған мақсаттар мен міндеттер негізінде құрылады.

2019 жылы ҚР БҒМ мен білім беру ұйымдарының басты назарында түлектерді жұмысқа орналастыру, олардың өңірлік және ұлттық еңбек нарығында қажеттілігі, қашықтықтан оқыту технологияларын енгізу, электрондық білім беру ресурстарының мүмкіндіктерін кеңейту және жоғары оқу орындарын цифрландыру мәселелері болды. Жоғары оқу орындарының басқарушылық және академиялық дербестігі (2018 жылғы 4 шілдедегі «Білім туралы» ҚР Заңы) маңызды басымдық болды.

2019 жылы IAAR өз қызметін 2019-2023 жылдарға арналған жаңа стратегиялық даму жоспарына және Агенттіктің 2019 жылға арналған жұмыс жоспарына сәйкес жүзеге асырды, олар білім беру саласындағы заңнаманы, елдің білім беру саясатын және жоғары білімнің Еуропалық кеңістігін ескере отырып әзірленді. 2019 жылы IAAR қызметінің шекаралары едәуір кеңейді: алғаш рет Молдова Республикасының, Ресей Федерациясының, Тәжікстан Республикасының Жоғары оқу

орындары аккредиттелді. Сондай-ақ IAAR шетелде (Қырғыз Республикасы) Медициналық білім беру бағдарламаларын бастапқы (ex-ante) аккредиттеуді өткізді.

2019 жылы IAAR Қазақстан Республикасында 2014 жылдан бастап және Қырғыз Республикасында 2018 жылдан бастап рейтингтік зерттеулер жүргізді.

IAAR білім беру сапасына кепілдік беру жөніндегі агенттіктердің еуропалық тізіліміне (EQAR) енгізілген және жоғары білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі Еуропалық қауымдастықтың (ENQA) толық құқылы мүшесі болып табылады, бұл білім беру ұйымдарын халықаралық аккредиттеуді жүргізуге құқық береді.

IAAR дүниежүзілік медициналық білім беру Федерациясы (WFME) мойындаған ТМД елдерінің бірінші ұйымы болып табылады, бұл IAAR шетелде медициналық ұйымдар мен бағдарламаларды халықаралық аккредиттеуді жүргізуге мүмкіндік береді.

IAAR-білім беру және аккредиттеу сапасын қамтамасыз ету жөніндегі еуропалық, азиялық және американдық желілер мен агенттіктердің толық мүшесі:

✓ академиялық саралау және артықшылық жөніндегі халықаралық обсерватория (IREG);

✓ жоғары білім берудегі сапаны қамтамасыз ету агенттіктерінің халықаралық желісі (INQAANE);

✓ АҚШ-та жоғары білім беруді аккредиттеу жөніндегі кеңестің халықаралық сапа тобы (CIQG);

✓ Ислам әлемі елдерінің білім беру сапасына кепілдік агенттіктерінің қауымдастығы (AQAAIW);

✓ орталық және Шығыс Еуропа елдерінің жоғары білім беру саласындағы сапаны қамтамасыз ету агенттіктерінің желісі (CEENQA);

✓ Сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Азия-Тынық мұхиты желісі (APQN).

Танылған агенттік мәртебесін алу IAAR қызметінің халықаралық стандарттарға сәйкестігін растау болып табылады. Халықаралық еуропалық

желілерге толық құқылы мүшеліктің арқасында IAAR аккредиттелген білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламалары халықаралық аккредиттеу мәртебесін алады.

Стратегиялық даму шеңберінде 2018 жылы Еуропалық Одақта Рига қаласында (Латвия) ашылған IAAR өкілдігі халықаралық қызметті нығайтуға, еуропалық білім беру кеңістігінде белсенді жұмыс істеуге, әріптестер шеңберін кеңейтуге ықпал етеді.

IAAR негізгі қызметі Қазақстанда және шетелде білім беру ұйымдарын институционалдық және мамандандырылған аккредиттеу рәсімдерін жүргізумен байланысты. IAAR жоғары бәсекеге қабілеттілікті көрсете отырып, Еуропалық және Орталық Азия өңірінде қалыптасқан білім беру қызметін тәуелсіз, объективті, кәсіби бағалау қажеттілігін дәйекті түрде қанағаттандырады.

Уақыттың жаңа сын-тегеуріндеріне жауап бере отырып, IAAR өзінің аккредиттеу қызметі, стандарттары мен рәсімдері арқылы білім беру ұйымдарын білім алушылардың жан-жақты мүдделері мен қабілеттерін қанағаттандыруға, халықаралық тәжірибені, заманауи білім беру және цифрлық технологияларды кеңінен пайдалануға, көрсетілетін қызметтердің сапасы үшін жауапкершілікті арттыруға бағдарлайды.

Халықаралық тәжірибені зерделеу, Қазақстан Республикасының Жоғары білім беру жүйесін талдау, оның ішінде IAAR-нің 2016-2020 жылдарға арналған Стратегиялық даму жоспарын іске асыру нәтижелерін талдау негізінде IAAR-нің 2019-2023 жылдарға арналған жаңа стратегиялық даму жоспарын әзірледі.

«2019-2023 жылдарға арналған IAAR Даму стратегиясы» орта және ұзақ мерзімді кезеңдерге арналған миссияны, пайымды, стратегиялық бағыттарды, мақсаттарды, міндеттерді және қызметтің түйінді индикаторларын айқындайды. Негізгі стратегиялық мақсаттар білім беру саласындағы ұлттық саясат пен заңнаманы ескере отырып әзірленді және жыл сайынғы қызмет

жоспарларын және IAAR стратегиясын іске асыру жоспарларын дайындау үшін негіз болып табылады.

1. IAAR ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕНІ ПАЙДАЛАНА ОТЫРЫП, БІЛІМ БЕРУ САПАСЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӨНІНДЕГІ ҚЫЗМЕТІ

IAAR жоғары бәсекеге қабілеттілікті көрсете отырып, өз қызметін еуразиялық кеңістікте қалыптасқан білім беру қызметін тәуелсіз, объективті, кәсіби бағалауға деген қажеттілікті дәйекті қанағаттандыруға бағыттады. Білім беру ұйымдарын аккредиттеу білім беру сапасын қамтамасыз етудің еуропалық және халықаралық стандарттарымен үйлестірілген стандарттар мен нұсқаулықтарға сәйкес жүргізілді. 2019 жылғы 13 мамырда Тәжікстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі IAAR-мен Тәжікстан Республикасының аумағында халықаралық аккредиттеуді өткізу туралы келісімге қол қойды. 2019 жылы Молдова Республикасының Білім, мәдениет және зерттеулер министрлігі Молдова Республикасының аумағында IAAR қызметін тану туралы хат жолдады (Молдова Республикасының Білім, мәдениет және зерттеулер министрі Моника Бабуктың қолы қойылған 12.04.2019 жылғы №04/1-09/1911 хат).

2019 жылы Қазақстан Республикасының **37** білім беру ұйымы, **5** шетелдік ЖОО (Қырғыз Республикасы, Ресей Федерациясы, Молдова Республикасы, Тәжікстан Республикасы), Халықаралық мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеуден – Қазақстанда әртүрлі деңгейдегі **801** білім беру бағдарламасы және Қазақстан Республикасынан тыс жоғары оқу орындарының **17** білім беру бағдарламасы (Қырғыз Республикасы, Ресей Федерациясы, Тәжікстан Республикасы) өтті.

IAAR сапаны қамтамасыз етудің үздік әлемдік тәжірибесін қолдана отырып, білім беру ұйымдарының білім беру және ғылыми қызметінің тиімділігі мен сапасын арттыруға жәрдемдеседі. IAAR өзінің тағайындалуын білім беру ұйымдарын қолдауда негізгі басымдықтарды, әлеуетті мүмкіндіктер мен олардың даму перспективаларын айқындауда көреді; болашақ кәсіптерін ескере

отырып және ұлттық және халықаралық дамудың аса маңызды трендтеріне сәйкес білім беру бағдарламаларын сапалы жаңартуға, Қазақстанның әлемдік білім беру кеңістігіне кеңінен интеграциялануына және қазақстандық білім беру ұйымдарының білім беру қызметінің білім беру қызметтерінің сыртқы нарығына шығуына жәрдемдесуде.

Агенттіктің сапа саласындағы саясаты тұрақты дамуға және барлық деңгейдегі тұтынушылар үшін сапалы қызметтермен қамтамасыз етуге бағытталған: мемлекет, қоғам, білім беру жүйесі, білім беру ұйымдары, білім алушылар. Қызметтерді тұтынушылармен жұмыс олардың талаптарын қанағаттандыруға бағытталған және кері байланыс пен өзара тиімді серіктестік қағидаттарына негізделген, қабылданған міндеттемелер үшін ең жоғары жауапкершілікке негізделген.

1.1 АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫН ӘЗІРЛЕУ ЖӘНЕ ЖЕТІЛДІРУ

Аккредиттеу үдерісі IAAR стандарттары мен ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады. IAAR стандарттары Болон процесінің қағидаттарын ескереді (объективтілік, ашықтық, ұтқырлық, жұртшылықты хабардар ету) және жоғары оқу орындарының өзін-өзі бағалау моделі ретінде, білім беру сапасының қалыптасатын ұлттық жүйесін еуропалық жоғары білім беру кеңістігінің халықаралық талаптарымен үйлестіру ретінде пайдаланылады.

Стандарттар мүдделі тараптарды (жоғары оқу орындарын, академиялық сарапшыларды, жұмыс берушілерді, студенттер мен кәсіби ұйымдардың, мемлекеттік органдардың, үкіметтік емес ұйымдардың өкілдерін) тарта отырып, «IAAR стандарттарын әзірлеу және жетілдіру жөніндегі нұсқаулыққа» сәйкес әзірленеді. Озық еуропалық тәжірибенің сапасы мен таралуын қамтамасыз ету үшін IAAR стандарттары ESG және WFME стандарттарымен үйлестірілген.

IAAR қызметін қамтамасыз ету үшін 2019 жылы Агенттіктің нормативтік-әдістемелік құжаттамасын жетілдіру, заңнамалық база мен

халықаралық практиканың жаңартылуына сәйкес толықтырулар мен өзгерістер енгізу бойынша үлкен жұмыс жүргізілді.

ҚР «Білім туралы» жаңа Заңының қабылдануына, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің нормативтік құқықтық актілеріне және басқа да реттеуші құжаттарына, сондай-ақ Агенттіктің 2019-2023 жылдарға арналған Стратегиялық даму жоспарына елеулі өзгерістер енгізілуіне байланысты 2019 жылы Қазақстан Республикасының ББҰ/БББ институционалдық, мамандандырылған және бастапқы мамандандырылған аккредиттеу стандарттарын қайта қарау бойынша жұмыс жүргізілді.

Мемлекеттің, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің талаптарын іске асыруға біртіндеп көшуді қамтамасыз ету мақсатында 2019 жылы IAAR келесілер әзірледі:

- Жоғары оқу орны әзірлеген және бұрын аккредиттелген IAAR бағдарламасы негізінде білім беру бағдарламаларының тізіліміне енгізілген білім беру бағдарламасын аккредиттеуді тану рәсімі туралы ереже.

- Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын жоғары оқу орындарын институционалдық аккредиттеу стандарттары (студенттерді бітірмей). «Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі» КЕМ Бас директорының 2019 жылғы 9 желтоқсандағы № 117-19-ОД бұйрығымен қолданысқа енгізілді.

- Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын жоғары оқу орындарын институционалдық аккредиттеуді жүргізу жөніндегі нұсқаулық.

Қазақстан Республикасындағы ББҰ және БББ сапасын бағалау институционалдық, мамандандырылған және бастапқы мамандандырылған аккредиттеу стандарттарының белгіленген өлшемшарттарына сәйкес сапаны қамтамасыз етудің келесі жалпы қағидаттарын негізге ала отырып жүзеге асырылады:

- ✓ өзін-өзі бағалау мен сыртқы бағалауды жүргізудегі объективтілік, сондай-ақ олардың нәтижелері бойынша есептер әзірлеу;

- ✓ осы есептердің дұрыстығы және Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне сәйкестігі үшін жауапкершілік;
- ✓ өзін-өзі бағалау және сыртқы бағалау қорытындыларын шығарудағы ашықтықтың;
- ✓ өзін-өзі бағалау және сыртқы бағалау жөніндегі есептердегі фактілерді растайтын көздердің қолжетімділігі.

2019 жылы WFME стандарттарымен үйлестірілген IAAR келесі жаңа стандарттары өзектендіріліп, әзірленді:

- «Шетелде IAAR Медициналық және фармацевтикалық білім беру магистратурасының бағдарламаларын халықаралық аккредиттеу бойынша стандарттар мен нұсқаулық (WFME/ AMSE негізінде)»;

- «Шетелде IAAR Медициналық және фармацевтикалық білім беру PhD докторантура бағдарламаларын халықаралық аккредиттеу бойынша стандарттар мен нұсқаулық (WFME/ AMSE негізінде)»;

- «Шетелде IAAR Медициналық және фармацевтикалық білім беру резидентурасы (клиникалық ординатура) бағдарламаларын халықаралық аккредиттеу жөніндегі стандарттар мен нұсқаулық (WFME/ AMSE негізінде)»;

- «Шетелде IAAR негізгі Медициналық және фармацевтикалық білім беруді халықаралық бастапқы аккредиттеу стандарттары мен нұсқаулығы (WFME/ AMSE негізінде)»;

- «Шетелде IAAR Медициналық және фармацевтикалық білім беру магистратурасының бағдарламаларын халықаралық бастапқы аккредиттеу бойынша стандарттар мен нұсқаулық (WFME/AMSE негізінде)»;

- «PhD докторантура бағдарламаларын Медициналық және фармацевтикалық білім беру бағдарламаларын халықаралық бастапқы аккредиттеу бойынша стандарттар мен нұсқаулық (WFME/ AMSE негізінде)»;

- «Шетелде IAAR Медициналық және фармацевтикалық білім беру резидентурасы (клиникалық ординатура) бағдарламаларын халықаралық бастапқы аккредиттеу жөніндегі стандарттар мен нұсқаулық (WFME/ AMSE негізінде)».

FIBAA-мен бірлескен халықаралық аккредиттеу. 2019 жылы неміс Бизнес-әкімшілендіру жөніндегі халықаралық бағдарламаларды аккредиттеу қорымен (бұдан әрі – FIBAA) бірлесіп білім беру бағдарламаларын халықаралық аккредиттеуді жүргізу үшін келесі бірлескен құжаттар әзірленді:

1) IAAR және FIBAA агенттіктерінің басқару, экономика, құқық және қоғамдық ғылымдар саласындағы бакалавриат пен магистратураның білім беру бағдарламаларын бірлесіп аккредиттеу үшін бағалау жөніндегі нұсқаулығы (2019 жылғы 24 қаңтардағы № 6-19-1-ОД IAAR бұйрығына сәйкес бекітілген және қолданысқа енгізілген).

2) IAAR және FIBAA агенттіктерінің басқару, экономика, құқық және қоғамдық ғылымдар саласындағы докторантураның білім беру бағдарламаларын бірлесіп аккредиттеу үшін бағалау жөніндегі нұсқаулығы (2019 жылғы 24 қаңтардағы № 6-19-1-ОД IAAR бұйрығына сәйкес бекітілген және қолданысқа енгізілген).

3) Guidelines for Joint International Accreditation by FIBAA and IAAR (for the Accreditation of Programmes in Management Studies, Economics, Law and Social Science) (2019 жылғы 24 қаңтардағы IAAR № 6-19-1-ОД бұйрығына сәйкес бекітілген және қолданысқа енгізілген).

Бұл нұсқаулықта бірлескен аккредиттеуді жүргізу рәсімі, оның ішінде бірлескен сыртқы сараптама комиссиясын қабылдау және қалыптастыру процесі егжей-тегжейлі сипатталады.

1.2 ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ АККРЕДИТТЕУ

Білім беру жүйелерінің жаһандануы мен интеграциясы жағдайында білім беру сапасын қамтамасыз етудің және білім беру ұйымдарының, ең алдымен қазақстандық жоғары оқу орындарының бәсекеге қабілеттілігін арттырудың маңызды құралы ретінде халықаралық аккредиттеудің білім беру қызметтерінің ұлттық және халықаралық нарығындағы рөлі мен маңызы күрт өсті.

Институционалдық аккредиттеу. «Білім туралы» ҚР Заңына сәйкес институционалдық аккредиттеу – бұл аккредиттеу органының білім беру ұйымының сапасын мәлімделген мәртебеге және аккредиттеу органының белгіленген стандарттарына сәйкестігін бағалау процесі.

2019 жылы IAAR қызметінің маңызды бағыты жоғары оқу орындарын, ТжКБ, медициналық білім беру ұйымдарын, біліктілікті арттыру институттарын және т. б. халықаралық институционалдық аккредиттеуді (қайта аккредиттеуді) ұйымдастыру және өткізу болды. Білім беру ұйымдарының сапасын бағалау жоғары, кәсіптік-техникалық, жоғары және дипломнан кейінгі медициналық білім беруді, медициналық колледждерді, ересектерге арналған қосымша білім беру ұйымдарын, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің халықаралық бағдарламаларын іске асыратын мектептерді институционалдық аккредиттеу стандарттары мен нұсқаулықтары негізінде жүзеге асырылды.

2019 жылы IAAR-да институционалдық аккредиттеуден ҚР **37** білім беру ұйымы өтті, оның ішінде 16 ЖОО (оның ішінде 2 медициналық ЖОО), **15** ТжКБ ұйымы (оның ішінде медициналық колледждер) және **6** қосымша білім беру ұйымы өтті. **10** қазақстандық ЖОО IAAR реаккредитация– қайта аккредиттеу рәсімінен өтті.

Қазақстан Республикасының Білім беру ұйымдарын халықаралық институционалдық аккредиттеу объектілері бойынша сандық көрсеткіштер 1-кестеде берілген.

Кесте 1. 2019 жылғы аккредиттелген білім беру ұйымдарының сандық көрсеткіштері (институционалдық аккредиттеу)

	7 жыл (реаккредитация кезінде)	5 жыл	3 жыл	1 жыл	Аккредиттелмеген	Барлығы
ЖОО						16
Ұлттық	1					1
Мемлекеттік	3	2				5
Акционерлік	2	2				4
Жеке	1	3				4
Медициналық ЖОО		2				2
ТжКБ ұйымдары						15
Медициналық ТжКБ		8				8
ТжКБ		5	2			7
Халықаралық Мектептер						-
Қосымша білім беру ұйымдары		2	4			6
Барлығы	7	24	6			37

1-кестенің деректері ІААР аккредиттелген **37** білім беру ұйымының **7** - і (тек ЖОО - лар) **7** жылға, **24** ұйым 5 жылға, **6** ұйым 3 жылға аккредиттелгенін көрсетеді. Осылайша, жоғары оқу орындарының басым көпшілігі ІААР институционалдық аккредиттеу стандарттарына сәйкестігін толық көрсетті.

ЖОО-ға ұсынымдар ретінде білім алушылар мен оқытушылардың ішкі және сыртқы академиялық ұтқырлығын кеңейту, оқуда студентке

орталықтандырылған тәсілді енгізу бойынша жұмыстарды жүргізуге, білім беру бағдарламаларының мазмұнын қазақстандық және шетелдік жетекші жоғары оқу орындарының білім беру бағдарламаларымен үйлестіру, сондай-ақ білім алушыларды кәсіптік сертификаттау, білім беру бағдарламаларына сыртқы бағалау мен сараптама жүргізу, студенттерге академиялық консультация беру жүйесін жетілдіру, білім алушылардың білім, жеке және мансаптық қажеттіліктерін қанағаттандыруға назар аудару ұсынылды.

Институционалдық аккредиттеуден өткен колледждерге ұсынымдар ретінде оқытушылардың, персоналдың, білім алушылар мен жұмыс берушілердің қанағаттану дәрежесін талдау нәтижелері негізінде қызметті үнемі жақсарту тетіктерін жетілдіруге; стейкхолдерлермен бірлесіп білім беру бағдарламаларын жетілдіруге; мониторинг және оларды қолдану тиімділігін бағалау негізінде оқытудың қазіргі заманғы ақпараттық технологиялары мен инновациялық әдістерін пайдалануға, мемлекеттік тілде материалдық-техникалық базаны және кітапхана қорын нығайтуға назар аудару ұсынылды..

Мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу. ҚР «Білім туралы» Заңына сәйкес мамандандырылған аккредиттеу – бұл білім беру ұйымы іске асыратын жекелеген білім беру бағдарламаларының сапасын бағалау.

Тәуелсіз мамандандырылған аккредиттеу келесілерге ықпал етеді:

- білім беру ұйымының мемлекеттік білім гранттарын және аккредиттелген мамандықтарға мемлекеттік тапсырысты алу жолымен қаржыландыруды алуы;
- аккредиттелген білім беру бағдарламалары бойынша мемлекеттік үлгідегі дипломдарды беруге білім беру ұйымының рұқсаты;
- шетелдік әріптес жоғары оқу орындарымен бірлескен білім беру және екі дипломдық бағдарламаларды, бірлескен зерттеу жобаларын әзірлеуде халықаралық ынтымақтастықты кеңейту;
- аккредиттелген білім беру бағдарламалары шеңберінде білім алушылар мен ПОҚ-ның академиялық ұтқырлығын одан әрі іске асыру;
- академиялық дәрежелерді және білім туралы құжаттарды өзара тану жөніндегі халықаралық келісімдерді орындау;

- түлектерді одан әрі шетелде оқыту және жұмысқа орналастыру.

Білім беру бағдарламаларының сапасын бағалау жоғары, кәсіптік-техникалық, базалық медициналық және дипломнан кейінгі медициналық білім беруді, медициналық колледждерді, ересектерге арналған қосымша білім беру бағдарламаларын, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің халықаралық бағдарламаларын іске асыратын мектептерді мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу стандарттары мен нұсқаулықтары негізінде жүзеге асырылады.

Мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу жүргізу шеңберінде 2019 жылы барлығы **801** білім беру бағдарламасы аккредиттелді, оның ішінде азаматтық жоғары оқу орындарының **685** БББ және медициналық жоғары оқу орындарының **22** ББ, ТЖКБ **94** БББ, оның ішінде медициналық колледждердің **13** білім беру бағдарламасы Қазақстан Республикасында аккредиттеуден бас тартылды.

Қазақстан Республикасының Білім беру бағдарламаларын халықаралық мамандандырылған аккредиттеу объектілері бойынша сандық көрсеткіштер 2-кестеде келтірілген.

Кесте 2. 2019 жылғы аккредиттелген білім беру бағдарламаларының сандық көрсеткіштері (мамандандырылған / бағдарламалық аккредиттеу)

	7 жыл (реаккредит ация кезінде)	5 жы л	3 жы л	1 жы л	Аккредиттелм еген	Аккредиттелгенд ердің барлығы
ЖОО	128	495	41	21	13	685
BA	76	241	25	11	9	
MA	39	188	11	10	4	
PhD	13	66	5			
Медицинал ық ЖОО		21	1			22
BA		6	1			

МА		4				
PhD		1				
Резидентура		10				
ТжКБ		44	17	1		62
Медицинал ық ТжКБ		30	1	1		32
Барлығы аккредитте лген	128	590	60	23	13	801

2019 жылы IAAR мамандандырылған аккредиттеуден **28** ЖОО өтті: **1** - Халықаралық университет, **3** - ұлттық, **11** - Мемлекеттік, **4** - Акционерлік және **9**- жеке меншік ЖОО. 2019 жылы 2018 жылмен салыстырғанда аккредиттелген мемлекеттік және Акционерлік жоғары оқу орындарының саны артты.

IAAR мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу шеңберінде сыртқы сараптау комиссияларының (ССК) есептеріне жыл сайын мониторинг жүргізеді, бұл ССК қызметінің нәтижелері туралы ақпарат алуға, білім беру ұйымдарын дамытудағы маңызды трендтерді, білім беру сапасын қамтамасыз етудегі жаңа тәсілдерді анықтауға, жалпы IAAR жұмысының тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді. 2019 жылы жүргізілген талдау нәтижелері бойынша **52%** – бакалавриат бағдарламалары, **36%** – магистратура бағдарламалары және **12%** - докторантура бағдарламалары құрады. **685** білім беру бағдарламасының **128-і** 7 жылға, **495** білім беру бағдарламасы 5 жылға, **41** білім беру бағдарламасы 3 жылға, **21** білім беру бағдарламасы 1 жылға аккредиттелді. Аккредиттелген білім беру бағдарламаларының жалпы санының **319-ы** қайта аккредиттелді. Сондай-ақ IAAR **74** білім беру бағдарламасын бастапқы (ex – ante) аккредиттеу жүргізілді, оның ішінде 5 жылға – **60** БББ, 3 жылға – **8** БББ және 1 жылға-**6** БББ. **13** БББ аккредиттелмеді.

2019 жылы аккредиттелген білім беру бағдарламаларының ең көп саны (**42%**) мемлекеттік жоғары оқу орындарына тиесілі, акционерлік және жеке

жоғары оқу орындарында арақатынасы бірдей – **20%** - дан, ұлттық жоғары оқу орындарының аккредиттелген білім беру бағдарламаларының **15%** - ы және халықаралық университеттің білім беру бағдарламалары **3%** - ды құрайды. 2-кестенің деректері 2019 жылы ЖОО мен ТЖКБ ББ басым көпшілігі 5 жылға аккредиттеуден өткендігін көрсетеді.

Қазақстанның жоғары оқу орындарын дамытудың өзекті проблемаларын анықтау мақсатында IAAR мамандандырылған аккредиттеу шеңберінде сыртқы сараптама комиссияларының есептеріне жыл сайын талдау жүргізеді. Талдау нәтижелері IAAR-не ССК қызметінің нәтижелері туралы ақпарат алуға, білім беру ұйымдарын дамытудағы маңызды трендтерді, білім беру сапасын қамтамасыз етудегі жаңа тәсілдерді анықтауға, жалпы IAAR жұмысының тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Аккредиттеу нәтижелері көптеген жоғары оқу орындарының ұлттық және халықаралық талаптарға сәйкес білім беру бағдарламаларын әзірлеуде оң тәжірибесі бар екенін көрсетті. ЖОО білім беру бағдарламаларының мазмұнына қойылатын талаптарды, оларды әзірлеу алгоритмі мен іске асыру тетігін бекітті. Бұл ретте білім беру бағдарламаларының ерекшелігі сақталады, стейкхолдерлердің, ең алдымен жұмыс берушілер мен студенттердің өңірлік ерекшеліктері мен мүдделері ескеріледі. Бірқатар жоғары оқу орындары бірлескен/ қос дипломды БББ іске асыруда.

Жоғары оқу орындарының назары білім алушылардың мотивациясы мен сыни рефлексиясын ынталандыратын оқытудың әртүрлі сандық технологиялары мен инновациялық әдістерін кеңінен қолдануға, олардың академиялық еркіндігін кеңейтуге; оқу және ғылыми үдеріске озық практикаларды енгізу үшін шетелдік мамандарды тартуға аударылды.

2019 жылы ТЖКБ мамандандырылған аккредиттеу шеңберінде **62** білім беру бағдарламасы аккредиттелді. Олардың көпшілігі 5 жылға аккредиттеуден өтті. Мамандандырылған аккредиттеуден өткен колледждерге ұсынымдар ретінде БББ сапасын арттыруға және жұмыс берушілердің талаптарын ескере отырып,

олардың практикаға бағдарлануына, ұлттық еңбек нарығында түлектердің бәсекеге қабілеттілігі мен сұранысына назар аудару ұсынылды.

1.3 ШЕТЕЛДЕ IAAR / IAAR ХАЛЫҚАРАЛЫҚ АККРЕДИТАЦИЯСЫ

2019 жылы IAAR аккредиттеу қызметінің географиялық ауқымы едәуір кеңейді: алғаш рет Тәжікстан, Румыния, Ресей және Молдова жоғары оқу орындары аккредиттелді.

IAAR ССК халықаралық институционалдық аккредиттеу шеңберінде 5 шетелдік ЖОО-ның (Қырғыз Республикасы, Ресей Федерациясы, Молдова Республикасы, Тәжікстан Республикасы) сапасына сыртқы бағалау жүргізілді.

IAAR халықаралық бағдарламалық аккредиттеуден 6 шетелдік жоғары оқу орнының 17 білім беру бағдарламасы өтті: Ресей мемлекеттік гидрометеорологиялық университеті (РФ), Қырғыз-Өзбек университеті (ҚР), «Ала-Тоо» Халықаралық университеті(ҚР), Тәжік мемлекеттік коммерция университеті(ТР), Әбуәлі ибни Сино атындағы Тәжік мемлекеттік медицина университеті (ТР), Тәжік мемлекеттік құқық, бизнес және саясат университеті (ТР). Сондай-ақ IAAR шетелде (Қырғыз Республикасы) Медициналық білім беру бағдарламаларын бастапқы (ex-ante) аккредиттеуді өткізді.

Қырғыз Республикасында IAAR халықаралық аккредитациясы. Білім беру ұйымдары мен негізгі білім беру бағдарламаларын халықаралық аккредиттеу белгіленген қағидаларға сәйкес жүргізіледі:

- біріншіден, Қырғыз Республикасының заңнамасында (оның ішінде-Аккредиттеу органдарын тану тәртібі): Қырғыз Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 29 қыркүйектегі № 670 қаулысы; Білім беру ұйымдары мен бағдарламаларын аккредиттеу тәртібі. Қырғыз Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 29 қыркүйектегі № 670 қаулысымен бекітілген;
- екіншіден, IAAR құжаттарымен: Білім беру ұйымын және/немесе Білім беру бағдарламасын аккредиттеу процесінде сыртқы бағалау рәсімін ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі стандарттар мен нұсқаулық, оның ішінде

жоғары оқу орындарының негізгі білім беру бағдарламаларын бағдарламалық аккредиттеу стандарттары («Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі» КЕМ директорының 2016 жылғы «17» қазандағы № 39-16-1-ОД бұйрығымен бекітілген және қолданысқа енгізілген). Қырғызпатент тіркеу, 2017 жылғы 26 мамырдағы № 3155 куәлік) және жоғары оқу орындарының негізгі білім беру бағдарламаларын бағдарламалық аккредитациялау үшін өзін – өзі бағалау бойынша нұсқаулық (Астана, 2016-53 б.) және Агенттіктің басқа да құжаттары.

Білім беру ұйымының сапасы өзін-өзі бағалау туралы есепті талдау қорытындылары және жоғары кәсіптік және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын жоғары оқу орындарын институционалдық аккредиттеу стандарттарында және басқа құжаттарда айқындалған IAAR талаптарына сәйкестігіне Қырғыз Республикасының ББҰ ССК бағалау нәтижелері бойынша айқындалады.

IAAR 2019 жылы ESG (2015) сәйкес Қырғыз Республикасының Жоғары оқу орындары үшін арнайы әзірленген институционалдық аккредиттеудің белгіленген өлшемшарттары негізінде білім беру қызметтерінің сапа деңгейін анықтады және жоғары оқу орындары мен бағдарламалардың қызметін одан әрі жақсарту бойынша ұсынымдар берді (3-кесте).

Кесте 3. ББҰ/БББ аккредиттеу туралы мәліметтер.

ББҰ/БББ	Аккредитация мерзімі
2019 жыл	
Қырғыз-Өзбек Университеті (институционалдық аккредиттеу)	5 жыл 19.12.2024 дейін
Халықаралық жоғары Медицина мектебі (институционалдық аккредиттеу)	3 жыл 19.12.2022 дейін
550300 - «Филологиялық білім беру», (бағдарламалық аккредиттеу)	5 жыл 19.12.2024 дейін
560001- «Емдеу ісі», «АИА-ТОО» Халықаралық университеті (ВА) (бағдарламалық аккредиттеу)	5 жыл 13.06.2024 дейін

Екі білім беру ұйымын және екі негізгі білім беру бағдарламасын бағалау қорытындысы бойынша ССК есептерін талдау білім алушылардың академиялық мансабын дәйекті дамытуды, оларды білім беру траекториясы бойынша ілгерілетуді, ББҰ қызметін бағалау мен мониторингілеуді және НБББ іске асыруды қамтамасыз ететін ережелер мен рәсімдерді әзірлеудің, іске асырудың оң тәжірибесінің бар екенін көрсетті.

IAAR ССК БББ стандарттар өлшемшарттарына сәйкестік деңгейлері бойынша қорытындылар дайындады, олардың негіздемесі орындалған аккредиттеу рәсімдерінің қорытындылары бойынша есептерде баяндалған. Білім беру ұйымдары мен негізгі білім беру бағдарламалары сапасының IAAR стандарттарының өлшемшарттарына сәйкестігінің сандық көрсеткіштері 1-суретте көрсетілген.

Сурет 1. ББҰ/БББ сапасының институционалдық аккредиттеу стандарттарының критерийлеріне сәйкестік матрицасы.

Тәуелсіз бағалаудың қорытынды материалдарын талдау кезінде сараптамалық комиссиялардың қорытындыларында НБББ кейбір көрсеткіштердің бағдарламалық аккредиттеу стандарттарының өлшемдеріне сәйкес келуі анықталды. НБББ позициялары төменде көрсетілген стандарттардың 10-нан астам өлшемшарттарына тең дәрежеде «күшті» деп бағаланады.

Негізгі білім беру бағдарламасын басқару

- ЖОО-ның қазіргі заманғы ақпараттық-коммуникациялық технологиялар мен бағдарламалық құралдарды қолдану негізінде ақпаратты жинау, талдау және басқару жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз етуі.

- Сапаны қамтамасыз ету саясатындағы ғылыми зерттеулер, оқыту және оқыту арасындағы байланыстың көрінісі.

- ЖОО-ның НБББ шеңберіндегі бизнес-процестерге жауаптыларды нақты анықтауы, персоналдың лауазымдық міндеттерін бір мәнді бөлу, алқалы органдардың функцияларын ажырату.

Ақпаратты басқару және есептілік:

- ЖОО-ның ақпаратты қорғау тәртібін айқындауы және қамтамасыз етуі, оның ішінде ақпаратты талдаудың және деректерді ұсынудың дұрыстығы мен уақтылығына жауапты тұлғаларды айқындау.

Негізгі білім беру бағдарламаларын әзірлеу және бекіту:

- НБББ әзірлеу рәсімінің құжатталуы және оларды институционалдық деңгейде бекіту.
- НБББ сыртқы сараптамаларын жүргізу.
- Білім алушылардың, ПОҚ және басқа да стейкхолдерлердің БББ әзірлеуге, олардың сапасын қамтамасыз етуге қатысуы.

Студентке орталықтанған оқыту, сабақ беру және үлгерімді бағалау:

- НБББ басшылығымен оқушылардың әртүрлі топтарына және олардың қажеттіліктеріне құрмет пен назар аударуды қамтамасыз ету, оларға икемді оқу траекторияларын ұсыну.
- Білім алушылардың шағымдарына ден қою рәсімінің болуы.
- Апелляцияны қоса алғанда, әрбір БББ үшін оқу нәтижелерін бағалау тетігінің дәйектілігін, ашықтығын және объективтілігін жоғары оқу орнының қамтамасыз етуі.

Білім алушылар:

- Білім алушылардың өмірлік циклін регламенттейтін рәсімдердің ашықтығы (оқуға түсуден бастап аяғына дейін).

- НБББ түлектерін қол жеткізген оқу нәтижелерін қоса алғанда, алған біліктілігін растайтын құжаттармен, сондай-ақ алынған білімнің мәнмәтімен, мазмұнымен және мәртебесімен және оның аяқталу куәлігімен қамтамасыз ету.

Профессор-оқытушылар құрамы:

- НБББ басшылығының өз қызметкерлері үшін жауапкершілігі және олар үшін қолайлы еңбек жағдайларын қамтамасыз ету.

- БББ ПОҚ-ның қоғам өміріне қатысуы (ПОҚ-тың білім беру жүйесіндегі, ғылымды, өңірді дамытудағы, мәдени орта құрудағы рөлі, көрмелерге, шығармашылық конкурстарға, қайырымдылық бағдарламаларына қатысуы және т.б.).

- НБББ ПОҚ мансаптық өсу және кәсіби даму мүмкіндіктері.

2019 жылдың мамыр айында IAAR «АЛА-ТОО» Халықаралық университетінің «Емдеу ісі» – 560001 НБББ сапасын бағалау кезінде бірінші халықаралық бастапқы бағдарламалық аккредиттеуді (ex-ante) өткізді.

Тәжікстан Республикасында IAAR халықаралық аккредитациясы. Халықаралық институционалдық және мамандандырылған аккредиттеу шеңберінде Тәжікстан Республикасының жоғары оқу орындары мен бакалавриат, магистратура және PhD деңгейлерінің білім беру бағдарламаларының сапасы 2018 жылы IAAR әзірлеген және қолданысқа енгізген шетелдік білім беру ұйымдарын және білім беру бағдарламаларын (ESG негізінде) аккредиттеуді жүргізу жөніндегі стандарттар мен нұсқаулықтарға сәйкес айқындалады.

2019 жылғы 13 мамырда Тәжікстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі IAAR-мен Тәжікстан Республикасының аумағында халықаралық аккредиттеуді өткізу туралы келісімге қол қойды. Тәжікстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен қол қойылған халықаралық келісімге сәйкес IAAR қызметі Тәжікстан Республикасының аумағында танылады.

Тәжікстан Республикасының жоғары оқу орындарын халықаралық аккредиттеу IAAR / IAAR Тәжікстан Республикасының Жоғары білім беру

саласындағы заңнамасын ескере отырып, әзірленген стандарттар негізінде жүргізілді:

1) медициналық ұйымдарды институционалдық аккредиттеу үшін - «Шетелде IAAR медициналық білім беру ұйымдарын халықаралық аккредиттеу жөніндегі стандарттар мен нұсқаулық (WFME/ AMSE негізінде)» (25.05.2018 ж. № 68-18/1-ОД IAAR бұйрығына сәйкес бекітілген және қолданысқа енгізілген).

2) медициналық ұйымдарды мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеуді жүргізу үшін - «Шетелде IAAR базалық медициналық және фармацевтикалық білім беруді халықаралық аккредиттеу жөніндегі стандарттар мен нұсқаулық (WFME/ AMSE негізінде)» (25.05.2018 ж. № 68/1-18-од бұйрығына сәйкес бекітілген және қолданысқа енгізілген).

3) медициналық емес білім беру ұйымдарын институционалдық және мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу үшін – «Шетелдік білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламаларын халықаралық аккредиттеу жөніндегі стандарттар мен нұсқаулық (ESG негізінде)» (25.05.2018 ж. № 68/1-18-ОД IAAR бұйрығына сәйкес бекітілген және қолданысқа енгізілген).

Халықаралық аккредиттеуді өткізудің кезеңдері мен негізгі қағидаттары халықаралық аккредиттеу мен Болон процесінің тәжірибесін ескеретін, сондай-ақ ESG және WFME стандарттарымен корреляцияланатын жоғарыда аталған стандарттарда ұсынылған.

Аккредиттеу рәсімі Қазақстандағы рәсімге ұқсас және жоғарыда аталған құжаттармен реттеледі.

Шетелде институционалдық және бағдарламалық аккредиттеу стандарттары IAAR сайтында келесі сілтеме бойынша жарияланған: <http://iaar.kz/en/accreditation/standards>

Абуали ибни Сино атындағы Тәжік мемлекеттік медицина университеті-Тәжікстан Республикасындағы жалғыз медицина университеті институционалдық және бағдарламалық аккредиттеуден өтті («1 - 790101 Емдеу ісі», «1 - 790107 Стоматология», «1 - 790103 Эпидемиология, гигиена және қоғамдық денсаулық сақтау» мамандықтары бойынша базалық медициналық

білім беру бағдарламалары). Абуали ибни Сино атындағы Тәжік мемлекеттік медицина университетінің білім беру бағдарламаларын халықаралық бағдарламалық аккредиттеу «Шетелде IAAR базалық медициналық және фармацевтикалық білім беруді халықаралық аккредиттеу стандарттары мен нұсқаулығына» сәйкес жүргізілді (WFME/ AMSE негізінде)», ол IAAR сайтында келесі сілтеме бойынша жарияланған:

<http://iaar.kz/en/accreditation/standards/kazakhstan#medical-education-organizations>.

Тәжікстан Республикасының Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын халықаралық институционалдық және бағдарламалық аккредиттеудің сандық көрсеткіштері 4-кестеде келтірілген.

Кесте 4. Тәжікстан Республикасының Білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламаларын бағалау қорытындылары туралы мәліметтер

Бағалау объектісінің атауы	Аккредитация		
	Куәліктің берілген күні	Мерзім	Аяқталу күні
Институционалдық аккредиттеу			
Абуали ибни Сино атындағы Тәжік мемлекеттік медицина университеті	22.11.2019	5 жыл	21.11.2024
Программная аккредитация			
«1-240102 - Құқықтану» (деңгейі: бакалавр), Тәжік мемлекеттік құқық, бизнес және саясат университеті	14.06.2019	5 жыл	13.06.2024
«1-25 01 04 Қаржы және несие» (деңгейі: бакалавр), Тәжік мемлекеттік құқық, бизнес және саясат университеті	14.06.2019	3 жыл	13.06.2022

«1-230101 - Халықаралық қатынастар (дипломатия)» (деңгейі: бакалавр), Тәжік мемлекеттік құқық, бизнес және саясат университеті	14.06.2019	3 жыл	13.06.2022
«1-790101 - Емдеу ісі», Абуали ибни Сино атындағы Тәжік мемлекеттік медицина университеті	22.11.2019	5 жыл	21.11.2024
«1-790107 – Стоматология», Тәжік мемлекеттік медицина университеті. Абуали ибни Сино	22.11.2019	5 жыл	21.11.2024
«1-790103 - Эпидемиология, гигиена және қоғамдық денсаулық сақтау», Абуали ибни Сино атындағы Тәжік мемлекеттік медицина университеті	22.11.2019	3 жыл	21.11.2022
«1-250103 - Әлемдік экономика» (бакалавриат), Тәжік мемлекеттік коммерция университеті	20.12.2019	5 жыл	19.12.2024
«1-250103 - Әлемдік экономика» (магистратура), Тәжік мемлекеттік коммерция университеті	20.12.2019	5 жыл	19.12.2024
«1-25 01 04 Қаржы және несие» (магистратура), Тәжік мемлекеттік коммерция университеті	20.12.2019	5 жыл	19.12.2024
«1-24 01 03 Экономикалық құқық» (бакалавриат), Тәжік мемлекеттік коммерция университеті	20.12.2019	3 жыл	19.12.2022

«1-25 01 04 Қаржы және несие» (бакалавриат), Тәжік мемлекеттік коммерция университеті	20.12.2019	3 жыл	19.12.2022
«1-25010705 - Сауда кәсіпорындарындағы экономика және басқару» (бакалавриат), Тәжік мемлекеттік коммерция университеті	20.12.2019	3 жыл	19.12.2022

4-кестеден көріп отырғанымыздай, 2019 жылы Тәжікстан Республикасының 3 жоғары оқу орны IAAR-де аккредиттеуден өтті: Әбуәлі ибни Сино атындағы Тәжік мемлекеттік медицина университеті 5 жыл мерзімге институционалдық аккредиттеуден және 3 білім беру бағдарламасын бағдарламалық аккредиттеуден өтті; Тәжік мемлекеттік құқық, бизнес және саясат университеті 3 БББ бағдарламалық аккредиттеуден өтті; Тәжік мемлекеттік коммерция университеті 6 БББ бағдарламалық аккредиттеуден өтті.

Молдова Республикасындағы халықаралық аккредиттеу. 2017 жылы IAAR халықаралық сарапшылармен алмасу бойынша бірлескен жұмыс жүргізу және халықаралық жобалар, форумдар, семинарлар және т. б. сияқты бірлескен іс-шаралар өткізу үшін Молдова Республикасының кәсіби білім берудегі сапаны қамтамасыз ету жөніндегі ұлттық мемлекеттік агенттігімен (ANACIP) ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойды.

2019 жылы ANACIP серіктесі IAAR-не Николае Тестемицану атындағы Мемлекеттік Медициналық және фармацевтикалық университеттің халықаралық аккредитациясын өткізу туралы жүгінді, өйткені IAAR-бұл аймақтағы Дүниежүзілік медициналық білім беру Федерациясының (WFME) жалғыз танылған агенттігі. Молдова Республикасының Білім, мәдениет және зерттеулер министрлігі 2019 жылғы сәуірде Молдова Республикасының аумағында IAAR қызметін тану туралы хат жолдады

Молдова Республикасында медициналық ұйымды халықаралық аккредиттеуді жүргізу «Шетелде IAAR медициналық білім беру ұйымдарын халықаралық аккредиттеу жөніндегі стандартпен және нұсқаулықпен (WFME/AMSE негізінде) реттеледі, ол IAAR сайтында келесі сілтеме бойынша жарияланған <http://iaar.kz/en/about/iaar-documents/regulations>.

Аккредиттеуді өткізу рәсімі және оның кезеңдері халықаралық аккредиттеу және Болон процесі қағидаттарына, ESG және WFME стандарттарына негізделген «Шетелде IAAR медициналық білім беру ұйымдарын халықаралық аккредиттеу жөніндегі стандарт пен нұсқаулықта (WFME/AMSE негізінде)» егжей-тегжейлі көрсетілген.

2019 жылы IAAR / IAAR Молдова Республикасы, Кишинев қаласында Николае Тестемицану атындағы мемлекеттік медициналық фармацевтикалық университетін институционалдық аккредиттеуден өткізді. Аккредиттеу Кеңесінің есебі мен шешімі IAAR сайтында жарияланды (<http://iaar.kz/en/accreditation/external-review-reports/higher-educational-institutions>).

Ресей Федерациясындағы халықаралық аккредиттеу. Ресей Федерациясы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы қадағалау жөніндегі Федералдық қызметінің (Рособрнадзор) ведомстволық бағынысты мекемесі болып табылатын «Білім беру саласындағы ұлттық аккредиттеу агенттігі» Федералдық мемлекеттік бюджеттік мекемесімен («Росаккредагентство» ФМБҚ) 2019 жылғы 6 мамырда қол қойылған «Жоғары білімнің сапасын бағалау және білім беру бағдарламаларын аккредиттеу мақсатындағы ынтымақтастық және өзара іс-қимыл туралы келісім» нәтижесінде, тараптар халықаралық заңнамаға сәйкес білім беру қызметін аккредиттеу жөніндегі рәсімдерді жүзеге асыруға қатысу, сондай-ақ білім беру ұйымдарын халықаралық аккредиттеуді жүргізу үшін қажетті бірлескен стандарттар мен өлшемшарттарды әзірлеу туралы уағдаласты. Ресей Федерациясы Білім және ғылым министрлігінің «Росаккредагентство» ФМБҚ қол қойылған Келісімге сәйкес IAAR халықаралық аккредиттеуді таниды.

IAAR Ресей Федерациясында Жоғары білім беру саласындағы заңнаманы ескеретін келесі әзірленген стандарттарға сәйкес Халықаралық аккредиттеуді жүргізді:

1) медициналық ұйымдарды институционалдық аккредиттеу үшін - «Шетелде IAAR медициналық білім беру ұйымдарын халықаралық аккредиттеу жөніндегі стандарттар мен нұсқаулық (WFME/ AMSE негізінде)» (25.05.2018 ж. № 68-18/1-ОД IAAR бұйрығына сәйкес бекітілген және қолданысқа енгізілген.)

2) медициналық ұйымдарды мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеуді жүргізу үшін - «Шетелде IAAR базалық медициналық және фармацевтикалық білім беруді халықаралық аккредиттеу жөніндегі стандарттар мен нұсқаулық (WFME/ AMSE негізінде)» (25.05.2018 ж. № 68/1-18-од IAAR бұйрығына сәйкес бекітілген және қолданысқа енгізілген).

3) медициналық емес білім беру ұйымдарын институционалдық және мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу үшін – «Шетелдік білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламаларын халықаралық аккредиттеу жөніндегі стандарттар мен нұсқаулық (ESG негізінде)»(25.05.2018 ж. № 68/1-18-од IAAR бұйрығына сәйкес бекітілген және қолданысқа енгізілген.).

Халықаралық аккредиттеуді өткізудің кезеңдері мен негізгі қағидаттары халықаралық аккредиттеу мен Болон процесінің тәжірибесін ескеретін, сондай-ақ ESG және WFME стандарттарымен корреляцияланатын жоғарыда аталған стандарттарда ұсынылған. Аккредиттеу рәсімі Қазақстанда жүргізілетін рәсімге ұқсас және жоғарыда аталған құжаттармен реттеледі.

Шетелде институционалдық және бағдарламалық аккредиттеу стандарттары IAAR сайтында келесі сілтеме бойынша жарияланған: <http://iaar.kz/en/accreditation/standards>

2019 жылы IAAR / IAAR алғаш рет Ресейдің жетекші жоғары оқу орындары - Қазан мемлекеттік медицина университеті мен Санкт-Петербург мемлекеттік гидромелиоративтік университетінің халықаралық институционалдық аккредиттеуін өткізді (аккредиттеу нәтижелері IAAR сайтында келесі

сілтеме

бойынша

жарияланған:

<http://iaar.kz/en/accreditation/standards/kazakhstan#medical-education-organizations>

IAAR FIBAA-мен бірлескен халықаралық аккредиттеу. 2019 жылы

IAAR / IAAR неміс Бизнес-әкімшілендіру жөніндегі халықаралық бағдарламаларды аккредиттеу қорымен (бұдан әрі – FIBAA) бірлесіп, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің білім беру бағдарламаларын бірлескен халықаралық аккредиттеуді өткізді. Бірлескен халықаралық аккредиттеу рәсімінің мақсаты кәсіптік және жалпыға бірдей қолжетімділік, еріктілік және тәуелсіздік, объективтілік және кәсібилік, ашықтық пен анықтық, алқалылық және нәтижелер туралы хабардар болу қағидаттары негізінде ESG (ENQA) сәйкес Еуропалық аккредиттеу стандарттарына сәйкес ұсынылатын білім беру бағдарламаларының жоғары сапасын бағалау және тану болып табылады.

Бірлескен халықаралық аккредиттеуді өткізу үшін БББ 2019 жылғы 24 қаңтардағы № 6-19-1-ОД IAAR бұйрығына сәйкес бекітілген және қолданысқа енгізілген бірлескен құжаттар (Аккредиттеу стандарттарын әзірлеуді және бекітуді қараңыз) әзірленді.

2019 жылы IAAR және FIBAA бірлескен аккредиттеуден Л. Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің (Қазақстан Республикасы) 17 білім беру бағдарламасы өтті. Есептер және олар бойынша шешімдер IAAR сайтында жарияланған (<http://iaar.kz/en/accreditation/external-review-reports/higher-educational-institutions>).

Осылайша, 2019 жылы IAAR жоғары бәсекеге қабілеттілігін көрсете отырып, өзінің аккредиттеу қызметінің шекарасын кеңейтті және Қырғызстан, Тәжікстан, Молдова және Ресейдің академиялық жұртшылығының мойындауына ие болды.

1.4 БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ЖӘНЕ/НЕМЕСЕ БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫНЫҢ АККРЕДИТТЕУДЕН КЕЙІНГІ МОНИТОРИНГІН ЖҮРГІЗУ

Аккредиттеуден кейінгі мониторинг – аккредиттеу мәртебесін алған күннен бастап келесі тәуелсіз сыртқы бағалауға дейінгі аккредиттеу кезеңі, оның мақсаты аккредиттеу стандарттарының орындалуын қолдау болып табылады. Аккредиттеуден кейінгі мониторинг аккредиттеудің тиісті түрінің өлшемдеріне сәйкес аккредиттелген білім беру ұйымының және/немесе БББ сыртқы сараптама комиссиясының ұсынымдарын іске асыруды мониторингтеу мақсатында жүргізіледі.

Аккредиттелген білім беру ұйымдары IAAR-не аралық есепті жібереді, онда аккредиттеу туралы куәлікті алған сәттен бастап бүкіл мерзім ішінде сыртқы сараптама комиссиясының ұсынымдарын іске асыру жөніндегі өз қызметі туралы ақпарат қамтылады және IAAR аккредиттеу стандарттары мен критерийлеріне сәйкес білім беру ұйымдарындағы барлық өзгерістер туралы ақпарат қамтылады.

Аккредиттеу Кеңесінің жұмыс жоспарына сәйкес білім беру ұйымдарын және/немесе білім беру бағдарламаларын аккредиттеуден кейінгі мониторингтеу нәтижелері бойынша жоғары білім беру жөніндегі Сараптама кеңесі төрағасының есебі тыңдалады.

2019 жылы IAAR **30** білім беру ұйымдарында институционалдық аккредиттеу бойынша аккредиттеуден кейінгі мониторинг және мамандандырылған аккредиттеу бойынша **400** білім беру бағдарламасын жүргізді. Білім беру ұйымдарының және/немесе білім беру бағдарламаларының аккредиттеуден кейінгі мониторинг объектілері бойынша сандық көрсеткіштер 5-кестеде келтірілген.

Кесте 5. 2019 жылға білім беру ұйымдарының және/немесе білім беру бағдарламаларының аккредиттеуден кейінгі мониторингі

Ұйымдар		Институционалдық аккредиттеу	Мамандандырылған / бағдарламалық аккредиттеу
ЖОО	Азаматтық	5	271
	медициналық	0	6
Колледждер	Азаматтық	21	108
	медициналық	4	15
Барлығы		30	400

5-кестенің деректері 2019 жылы аккредиттеуден кейінгі мониторинг жоғары оқу орындарының **277** білім беру бағдарламасынан және ТЖКБ-ның **123** білім беру бағдарламасынан өткенін көрсетеді.

1.5 ЖОҒАРЫ БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНДА РЕЙТИНГТІК ЗЕРТТЕУЛЕР ЖҮРГІЗУ

IAAR Қазақстан Республикасында 2014 жылдан бастап, Қырғыз Республикасында 2018 жылдан бастап рейтингтік зерттеулер жүргізеді. 2019 жылы **IREG Observatory** сыртқы аудиті нәтижесінде IAAR рейтингтік жүйесі (<https://ireg-observatory.org/en/initiatives/ranking-seal-of-approval/>) әдіснаманың Берлин қағидаттарына сәйкестігін растады және жоғары танылды.

Рейтингтік зерттеулер келесі бағыттар бойынша жүргізіледі:

- Мамандарды даярлау деңгейлері мен бағыттарына сәйкес білім беру бағдарламалары бойынша ҚР ЖОО рейтингі;
- BA – MA – PhD деңгейлері бойынша мамандарды даярлау бағыттары бойынша ҚР ЖОО рейтингі;

- Мамандарды даярлау бағыттары бойынша ҚР ЖОО бас рейтингі;
- Қазақстан Республикасының ЖОО ПОҚ бас рейтингі (ТОП-50).

IAAR Жарғысына сәйкес рейтингтік зерттеулер аккредиттеу процесіне қарамастан жүргізіледі және оның нәтижелеріне әсер етпейді.

Рейтингтік зерттеулердің негізгі мақсаттары-білім беру ұйымдарындағы білім беру процесін бағалау, оқу орнын таңдау кезінде халыққа теңестіруге және бағдарлауға болатындарды анықтау. IAAR тәуелсіз рейтингі ЖОО-дың барлық алуан түрлілігін және олардың ерекшеліктерін ескереді, олардың бәсекеге қабілеттілігінің өсуіне ықпал етеді және білім беру қызметтері сапасының нарық талаптарына сәйкестік дәрежесі туралы жұртшылықтың хабардар болуын қамтамасыз етеді.

Рейтингтік зерттеу шеңберінде әлемдік тәжірибе мен ұлттық ерекшеліктерді ескере отырып, жоғары оқу орындарын саралау технологиясы әзірленді және енгізілді. Бұл технология әмбебап болып табылады және бакалавриат-магистр-философия докторы (PhD) үш деңгейлі құрылым форматында мамандарды даярлау бағыттары бойынша білім беру бағдарламалары үшін жалпы және сараланған түрде жоғары оқу орындарының рейтингін белгілеуге мүмкіндік береді. Технология сараптамалық пікірлерді жоққа шығарады және білім беру ұйымдарының сенімін тудыратын объективті көріністі ұсынады. Әдіснаманың объективтілігі жоғары оқу орнының өзі енгізетін мәліметтерді ескере отырып, барлық үш деңгей бойынша бірдей бес критерий бойынша көрсеткіштерді жинақтаумен айқындалады.

Салыстырмалы материал көрсеткендей, «2019 - ЖОО қажеттілігінің ұлттық рейтингіне» еліміздің **87** ЖОО қатысты. Сонымен қатар, жоғары оқу орындарын саралау кезінде зерттеу үшін қажет өзекті және ең бастысы сенімді деректерді алу және өңдеу ерекше қиындық тудырды. Сондықтан, қате ақпарат берілуіне байланысты **28** ЖОО қабылданбады. Рейтингке қатысушы болған жоғары оқу орындарын іріктеу үшін біліктілік талаптары қолданылды. Осылайша, рейтингке рейтингке қатысу үшін барлық талаптарды орындаған **59** ЖОО кірді: ұлттық университеттер - **8**, мемлекеттік - **21**, акционерлік - **10** және жеке - **20**.

Сурет 2. IAAR рейтингінің объектілері бойынша статистика.

IAAR рейтингі жыл сайын өткізіледі және рейтинг нәтижелері мамыр айында кадрларды даярлау бойынша мемлекеттік тапсырысты жариялау мерзіміне дейін, сондай-ақ ҚР мектептері түлектерінің Ұлттық бірыңғай тестілеуін, ҚР оқушыларының жалпы республикалық тестілеуін тапсыру кезеңі басталғанға дейін жарияланады.

IAAR рейтингтік зерттеу нәтижелері жарияланған «Тәуелсіз рейтинг - 2019» анықтамалығында ұсынылған және IAAR (<http://www.iaar.kz/ru/rejting>), IREG observatory (<http://ireg-observatory.org/en/1004-kazakhstan-top-20-ranking>) сайтында орналастырылған.

«Қырғыз Республикасы Жоғары оқу орындарының тәуелсіз рейтингінде – 2019» **19** білім беру ұйымының бакалавриат (специалитет) және магистратураның **179** бағдарламасы бойынша **19** бағыт бойынша сандық және сапалық көрсеткіштері ұсынылды, ал бірінші рейтингте 2018 жылы мамандарды даярлау бағдарламасының бар болғаны **51**-ін саралау нәтижелері ұсынылды.

2019 жылғы Қырғыз Республикасы Жоғары оқу орындарының тәуелсіз рейтингінің ерекшелігі экономиканың Медициналық және ауыл шаруашылығы бағыттары мамандарын даярлаудың бұрын қатыспаған бағдарламаларын саралау қорытындысын қамтиды және жоғары оқу орындары неғұрлым бәсекеге қабілетті ретінде айқындаған барлық бағдарламаларды білдіреді.

Қырғыз Республикасының жоғары оқу орындары рейтингінің нәтижелері 2019 жылғы 25 мамырдағы «Кутбилим» газетінде жарияланды (<http://kutbilim.kg/2019/06/25/nezavisimyj-rejting-vuzov-kyrgyzstana-2019/>).

Бағдарламаларды саралау жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру саласындағы оң үрдістермен қатар, ұлттық мамандарды даярлау жүйесінің қоғамның, мемлекеттік және халықаралық еңбек нарықтарының қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған стратегиялық міндеттерді айқындауды, мүмкін қайта қарауды талап ететін бағыттарын көруге мүмкіндік береді.

IAAR тәуелсіз рейтингі білім беру сапасын арттыруға бағдарланған жоғары білім беру ұйымдары үшін ұлттық және халықаралық білім беру кеңістігіндегі өз табысы мен жайғасымын өлшеудің тиімді құралы болып табылады, өйткені аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі 2020 жылдан бастап «IAAR Eurasian University Ranking (IAAR EUR)» жоғары оқу орындарының халықаралық рейтингін өткізуді жоспарлап отыр. IAAR EUR Webometrics элементтері бар цифрлық технологияларды пайдалана отырып, арнайы әзірленген әдістеме негізінде жүргізілетін болады, бұл БББ рейтингісін бағалау сапасын жақсартуға мүмкіндік береді.

Жоғары оқу орындары төрт бағытта **20** параметр бойынша бағаланады: академиялық бедел, сапалық құрам, ғылыми әлеуетті шоғырландыру және ЖОО-ны интернационалдандыру.

Осылайша, IAAR рейтингі - мамандарды даярлаудың деңгейлері мен бағыттары бойынша білім беру бағдарламаларының сапасын бағалау-білім беру қызметтерінің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыру, Қазақстан мен Қырғызстанның қалың жұртшылығы мен мүдделі тұлғаларын еліміздің жоғары оқу орындары көрсететін білім беру қызметтерінің сапасының еңбек нарығының қазіргі заманғы талаптарына сәйкестік дәрежесі, оқытушылардың мойындалуы және ЖОО-ның ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелілігі туралы ақпаратпен қамтамасыз ету мақсатында жүргізіледі. IAAR рейтингі білім беру сапасын қамтамасыз ету деңгейін өлшегіш ретінде жоғары оқу орындарының

ЭЫДҰ талаптарына сәйкес дамуына мүмкіндік береді және олардың халықаралық білім беру кеңістігіне шығуына ықпал етеді.

1.6 ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЖӘНЕ ҰЛТТЫҚ ӘРІШТЕСТІК

IAAR халықаралық сапаны қамтамасыз ету желілерімен ынтымақтастық. IAAR бірқатар ықпалды халықаралық, еуропалық желілер мен қауымдастықтардың (EQAR, ENQA, WFME, INQAАНЕ, CEENQA, APQN және басқалар) толық құқылы мүшесі бола отырып, олармен жоғары білім беру сапасын қамтамасыз ету саласында сындарлы өзара іс-қимыл мен ынтымақтастықты сәтті құруда:

- IAAR өкілдерінің 2019 жылғы 28-31 қаңтарда Вашингтон қаласында (АҚШ) өткен Жоғары білім беруді аккредиттеу жөніндегі кеңестің (СНЕА) Халықаралық конференциясы мен СНЕА халықаралық сапа тобының (CIQG) жыл сайынғы отырысына қатысуы.

- IAAR өкілдерінің 2019 жылғы 28-31 наурыз аралығында Коломбо қаласында (Шри-Ланка) өткен APQN халықаралық конференция жұмысына қатысуы.

- IAAR өкілдерінің 2019 жылғы 25-28 наурыз аралығында Коломбо қаласында (Шри-Ланка) INQAАНЕЕ халықаралық конференциясының жұмысына қатысуы.

- IAAR өкілдерінің 2019 жылғы 7-10 сәуір аралығында Сеул қаласында (Корея) WFME халықаралық конференциясының жұмысына қатысуы.

- IAAR өкілдерінің 2019 жылғы 8-10 Мамырда Болонья қаласында (Италия) IREG Халықаралық конференциясының жұмысына қатысуы.

- IAAR өкілдерінің 2019 жылғы 25-26 сәуірде Таллин қаласында (Эстония) ENQA мүшелері форумының жұмысына қатысуы.

- IAAR өкілдерінің 2019 жылғы 17-18 қазанда Ереван қаласында (Армения) ENQA Бас Ассамблеясының жұмысына қатысуы.

- IAAR өкілдерінің 2019 жылғы мамырда Кипрде CEENQA Бас Ассамблеясының жұмысына қатысуы.

- 2019 жылғы 4-5 қазанда Қазақстан Республикасы Түркістан қаласында еуропалық желілердің қатысуымен білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі **III Орталық Азия халықаралық форумын ұйымдастыру және өткізу.**

Білім беру сапасына кепілдік беру жөніндегі агенттіктердің еуропалық тізілімі (EQAR). 2019 жылы IAAR EQAR сапасын қамтамасыз ету агенттіктерінің еуропалық тізіліміне елеулі өзгерістер туралы екінші есеп дайындады. EQAR-да IAAR есебі 2019 жылдың 29 тамызында шығарылды. Барлық өзгерістерді растау туралы шешім 2020 жылдың 7 қаңтарында қабылданды. Есеп мәтіні және шешім eqar сайтында келесі сілтеме бойынша жарияланды

https://backend.deqar.eu/reports/EQAR/2020_01_C48_ChangeReport_IAAR.pdf

Білім беру сапасын қамтамасыз ету мақсатында IAAR жоғары білім беру сапасын қамтамасыз ету бойынша еуропалық қауымдастықпен (ENQA) белсенді ынтымақтастық жасады. 2019 жылғы 25-26 сәуірде Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінің Бас директоры А. Жұмағұлова Эстония Таллин қаласында өткен ENQA мүшелерінің форумына қатысты. **ENQA 2019 форумы** қатысушы мемлекеттердің жоғары білім беру жүйесін дамыту мәселелеріне арналған. Екі күн ішінде ENQA мүшелері сапаны қамтамасыз ету бойынша Еуропалық қауымдастықтың көзқарасы, миссиясы мен мақсаттарына байланысты бірқатар мәселелерді талқылады.

2019 жылғы 17-18 қазанда Ереван қаласында ENQA X Бас Ассамблеясы өтті, онда еуропалық ынтымақтастықтың өңірлік перспективалары, жаңа трендтер және еуропалық жоғары білім беру кеңістігінде сапаны қамтамасыз етудің болашағы сияқты маңызды тақырыптар талқыланды. IAAR бас директоры А.Жұмағұлова жалпы сапаны қамтамасыз етудің ұлттық жүйесін дамытуға әсер еткен немесе әсер еткен Қазақстандағы Еуропалық ынтымақтастықтың негізгі қосымша құндылықтарын атап өтті, Еуропалық сапа стандарттарына (ESG) бағдарлану Қазақстан Республикасында білім беруді

дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған екінші мемлекеттік бағдарламасы кезінен бастап мемлекеттік саясат болғанын және ENQA-ға толық мүшелік ESG қағидаттарын қазақстандық жоғары оқу орындарында енгізуге және ілгерілетуге ықпал ететінін ерекше атап өтті. Қазіргі уақытта Қазақстанның көптеген аккредиттелген жоғары оқу орындары ESG қағидаттарына сәйкес келеді, өйткені IAAR стандарттары ESG стандарттарымен үйлестірілген.

2019 жылғы 28-31 қаңтарда IAAR делегациясы Вашингтон қаласында (АҚШ) CHEA **Жоғары білім беруді аккредиттеу жөніндегі Кеңестің отырысына** қатысты. «Аккредиттеу: құндылықтар мен үміттер» халықаралық конференциясына IAAR бас директоры - А.Б. Жұмағұлова және Агенттіктің қызметкерлері О. А. Яновская, Т. Қанапьянов қатысты. IAAR / IAAR, CIQG-CHEA халықаралық сапа тобының толық мүшесі бола отырып, жыл сайынғы халықаралық конференцияға шақырылды. Форумға әлемнің түрлі елдерінен 300-ден астам адам қатысты. Пленарлық сессияны Chea (АҚШ) Президенті - Judith S. Eaton ашты. 4 күн ішінде панельдік сессиялардың отырыстарында сапаны бағалаудың жаңа заманауи тәсілдері, аккредиттеу әдістері мен процестерін жетілдірудің мәселелері мен инновациялық бағыттары қаралды.

Сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Азия-Тынық мұхит желісі (APQN). IAAR өкілдері 2019 жылғы 28-30 наурызда жыл сайынғы ғылыми конференция жұмысына және APQN бас отырысына қатысты. APQN 2019 конференциясы Азия-Тынық мұхиты аймағында білім беру сапасын қамтамасыз ету мәселелеріне арналған. 3 күн ішінде қатысушылар бірқатар өңірлік сын-тегеуріндер мен проблемаларды талқылап, білім берудің сапасы мен тұрақты дамуы, сапаны Ішкі қамтамасыз етуді дамытудың инновациялық тәсілдері, трансшекаралық білім берудің сапасы үшін мәдени әртүрлілік мәселелері саласында шешімдер іздеді және тәжірибе алмасты.

IAAR аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі 2019 жылы APQR білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі Азия-Тынық мұхиты

тізіліміне енгізу үшін тәуелсіз бағалаудан өтті. Тәуелсіз бағалау нәтижелері 2020 жылы күтіледі.

APQR туралы толығырақ ақпарат келесі сілтеме бойынша қолжетімді <https://iaar.agency/iaar/vneshnyaya-ocenka-kachestva>

IAAR-Дүниежүзілік медициналық білім беру Федерациясы (WFME) мойындаған ТМД елдерінің алғашқы ұйымы. IAAR Дүниежүзілік медициналық білім беру Федерациясының тануы тек ұлттық қана емес, сонымен қатар шетелдік жоғары оқу орындарына халықаралық стандарттар бойынша IAAR сапа бағалауынан өтуге мүмкіндік береді.

2019 жылғы 7-10 сәуір аралығында Кореяның Сеул қаласында WFME Дүниежүзілік медициналық білім беру Федерациясының «21 ғасырда медициналық білім берудегі сапаны қамтамасыз ету» халықаралық форумы өтті, оған Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінің (IAAR) өкілдері қатысты. Конференция қатысушыларына Дүниежүзілік медициналық білім беру Федерациясының (WFME) президенті, профессор Давид Гордон құттықтау сөз сөйледі. Форум жұмысына әлемнің 56 елінен өкілдер қатысты. Халықаралық форумның басты тақырыбы Медициналық білім беруді дамыту, аккредиттеудің үздік тәжірибесін таныстыру және медициналық университеттердің білім беру бағдарламаларының сапасын одан әрі арттыру болды.

WFME/ДМББФ талаптарына сәйкес IAAR сарапшыларының ұсынымдарын орындау туралы жыл сайынғы IAAR есебін дайындады және жіберді (2019 жылғы желтоқсан).

IAAR 2015 жылдан бастап INQAANE толық мүшесі болып табылады. 2019 жылғы 25-27 наурызда **Жоғары білім берудегі сапаны қамтамасыз ету агенттіктерінің халықаралық желісі (INQAANE)** «Quality Assurance, Qualifications and Recognition: fostering Trust in a Globalized World / Сапаны, біліктілікті қамтамасыз ету және тану: Жаһандану әлеміндегі сенімді нығайту» тақырыбында XV конференция өткізді. Шри-Ланка Республикасының ең ірі қаласы Коломбо қаласына әлемнің **50** елінен **250**-ден астам делегат, оның ішінде IAAR өкілдері келді. Жоғары оқу орындары, сапаны қамтамасыз ету

жөніндегі агенттіктер, мемлекеттік уәкілетті органдар мен стейкхолдерлер өсіп келе жатқан жаһандану жағдайында жоғары білім сапасын қамтамасыз ету саласында сенімді сақтау және нығайту мәселелерін талқылады.

Рейтинг институты әлемдегі, оның ішінде Қазақстандағы білім беру қызметтерінің жоғары сапасын қамтамасыз етудің маңызды тетігі болып табылады. **IAAR IREG Академиялық саралау және артықшылық жөніндегі халықаралық обсерваториясының** мүшесі ретінде осы халықаралық ұйымның іс-шараларына белсенді қатысады. 2019 жылы IAAR өкілдері Болонья университетінде (Италия) өткен «Рейтинг және Аккредиттеу - бір мақсатқа екі жол» (Ranking and Accreditation - two roads to the same goals) IREG X конференциясының жұмысына қатысты. Конференция сапаны қамтамасыз ету ұйымдарының өкілдерін, жүзден астам елдің жоғары білімді аккредиттеу және саралау саласындағы ғалымдары мен сарапшыларын біріктірді. Конференцияның мазмұны ұлттық, өңірлік және халықаралық деңгейлерде жоғары білім беру сапасын арттырудың негізгі мәселелерін, сондай-ақ білім берудің жоспарланған нәтижелеріне қол жеткізудегі рейтинг пен аккредиттеу жүйесінің рөлін талқылауға және жетілдірудің одан әрі бағыттарын айқындауға бағытталған.

Бүкіл әлемдегі жоғары білім рейтингісінің маңыздылығының артуына сәйкес IREG рейтингінің халықаралық сарапшылар тобы рейтингтің үздік тәжірибесін сипаттайтын құжатты жариялады. «Жоғары оқу орындарын саралаудың Берлин қағидаттары» рейтингтер мен рейтингтік ұйымдардың сапасы туралы тұжырымдар үшін тез арада жалпы қабылданған стандартқа айналды.

Рейтингке деген қызығушылық артып келеді, әлемнің көптеген елдерінде рейтингтер сапаны бағалаудың маңызды құралдарына, ал кейбір жағдайларда мемлекеттік қаржыландыру деңгейлерін анықтайтын құралға айналатыны анық. Осы фактілерге сәйкес IREG Observatory сияқты тәуелсіз топқа белгілі бір рейтингтік агенттіктің қызметі Берлин қағидаттарына ғана емес, сонымен қатар

қосымша сапа критерийлеріне сәйкес келетіндігін сертификаттау процесін әзірлеу қажеттілігі артып келеді.

IAAR Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі «IREG мақұлданды» («IREG Approved») белгісін пайдалану құқығын алу мақсатында 2019 жылы IREG Observatory халықаралық аудиті өтті. IREG Observatory «IREG Approved» белгісін беру процесі IREG Observatory негізгі өлшемшарттарына сәйкес рейтингтік ұйымдарды тәуелсіз тексеруді көздейді. Тек IREG Observatory өлшемшарттарына сәйкес келетін рейтингтік ұйымдар «IREG мақұлдады» («IREG Approved») сапа белгісіне лайық. «IREG мақұлдаған» белгісін алу IAAR рейтингі әдіснамасының сәйкестігін растайды, сондай-ақ IAAR рейтингтік зерттеу рәсімдері және нәтижелерді ұсыну жоғары сапа стандарттарына жауап беретінін көрсетеді.

IAAR шетелдік әріптестермен халықаралық ынтымақтастықты дамыту. Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі шетелдік аккредиттеу агенттіктерінің көпшілігімен ынтымақтастық туралы қол қойылған меморандумдар негізінде сарапшыларды алмасу және даярлау, бірлескен білім беру жобаларын іске асыру және тәжірибе алмасу бойынша бірлескен қызметті жүзеге асырды.

2019 жылы шетелдік серіктестермен қол қойылған Меморандумдар:

- 1) 2019 жылғы 16 сәуірде аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі халықаралық аккредиттеуді өткізу кезінде сарапшылармен алмасу бойынша Грузия Республикасының Ұлттық білім беру сапасын арттыру орталығымен (Тбилиси қ.) өзара іс-қимыл туралы, білім беру қызметтерінің сапасын арттыру үшін білім беру ұйымдарын тәуелсіз аккредиттеуді бағалау рәсімдері мен тетіктері саласында тәжірибе алмасу мақсатында форумдардың, конференциялардың, дөңгелек үстелдердің бірлескен іс-шараларын ұйымдастыруда одан әрі ынтымақтастық туралы келісімге қол қойды (<https://iaar.agency/news/memorandum-o-vzaimodejstvii-naar-i-nceqe>).

- 2) 2019 жылғы 11 қыркүйекте Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі (IAAR) мен «Медицинская Лига России» жалпыресейлік қоғамдық ұйымы арасында ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойылды <https://iaar.agency/partner/obsherossijskaya-obshestvennaya-organizaciya-%c2%abmedicinskaya-liga-rossii%c2%bb>
- 3) 2019 жылғы 4 қазанда «Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі» КЕМ және қосымша кәсіптік білім беру мекемелері мен бөлімшелері басшылары мен жұмыс берушілер одағы-ҚКБ Одағы (Ресей Федерациясы) арасында ынтымақтастық туралы меморандум жасалды.
- 4) 2019 жылғы 8 қазанда Мәскеу қаласында аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі (IAAR) мен мәдениет және өнер саласындағы білім беру бағдарламаларының сапасын бақылау және аккредиттеу институты (РФ) арасында ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойылды. (толығырақ <https://iaar.agency/partner/institut-kontrolya-kachestva-i-akkreditacii-obrazovatelnyh-programm-v-sfere-kultury-i-iskusstva> сайтында)
- 5) 2019 жылғы 8 қазанда Мәскеу қ. IAAR «Ресей Жастар Одағы» РЖО Жалпы ресейлік қоғамдық ұйымымен ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойылды. IAAR мен РЖО арасындағы ынтымақтастық білім беру сапасын қамтамасыз ету саласындағы өзара іс – қимылға, бірлескен жобаларды іске асыруға, студенттер қозғалысының өкілдері-сарапшылар дайындауға және алмасуға бағытталған. <https://iaar.agency/partner/obsherossijskaya-obshestvennaya-organizaciya-%c2%abrossijskij-soyuz-molodezhi%c2%bb>
- 6) 2019 жылғы 25 қазанда аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі (IAAR) мен «РАЭКС-Аналитика» ЖШҚ арасында ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойылды <https://iaar.agency/partner/ooo-%c2%abraeks-analitika%c2%bb>
- 7) 2019 жылғы 14-15 қарашада IAAR рейтингтік зерттеулер мәселелері бойынша Мәскеу қаласындағы Іскерлік кездесулердің

нәтижесінде Ресейдің мемлекеттік емес жоғары оқу орындары қауымдастығымен (МЕЖООК) және RAEX – аналитиктің ресейлік және халықаралық бәсекеге қабілеттілікті зерттеу жөніндегі агенттігімен ынтымақтастық туралы келісім жасасты.

- 8) 2019 жылғы 6 желтоқсанда аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі (IAAR) мен Еуропадағы медициналық мектептер қауымдастығы (AMSE) арасында ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойылды <https://iaar.agency/partner/associaciya-medicinskih-shkol-v-evrope-amse->.

IAAR ұлттық және Еуропалық тізілімге кіретін жетекші шетелдік агенттіктермен бірлескен халықаралық аккредиттеуді жүргізеді. IAAR 2019 жылғы мамыр-маусымда Л. Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінде IAAR бұрынғы серіктесі – FIBAA-мен (Бизнес-әкімшілендіру саласындағы бағдарламаларды халықаралық аккредиттеу қоры) бірлескен халықаралық аккредиттеу өткізілді. Шетелдік жоғары оқу орындарын халықаралық аккредиттеуді және жетекші халықаралық агенттіктермен бірлескен аккредиттеу рәсімдерін өткізу-бұл агенттіктің үлкен жетістігі, IAAR жоғары беделі және халықаралық білім беру кеңістігінде IAAR қызметін тану.

Шетелдік мемлекеттік органдармен әріптестік. Халықаралық әріптестік шекарасын кеңейте отырып, IAAR Қырғыз Республикасының, Тәжікстан Республикасының, Молдова Республикасының және Ресей Федерациясының мемлекеттік билік органдарымен және білім беру ұйымдарымен сындарлы ынтымақтастық орнатты. Мәселен, Молдова Республикасы Білім, мәдениет және зерттеулер министрлігінің шақыруы бойынша IAAR бас директоры А.Жұмағұлова білім беру және ғылыми зерттеулердегі сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Ұлттық агенттіктің (ANACEC, Молдова Республикасы) басқарушы Кеңесіне ашық сайлау рәсімі жөніндегі конкурстық комиссияның құрамына енгізілді. Молдова Республикасының заңнамасына сәйкес ANACEC басқарушы

кеңесін Конкурстық комиссия сайлайды, ол сапаны қамтамасыз ету жөніндегі агенттіктердің 5 беделді халықаралық өкілдерінен тұрады.

2019 жылғы 14-15 қазанда Кишинев қаласында конкурстық комиссияның отырысы өтті, онда Комиссия мүшелері білім беру және ғылыми зерттеулер сапасын қамтамасыз ету ұлттық агенттігінің (ANACEC, Молдова Республикасы) Басқарушы кеңесінің құрамына үміткерлермен сұхбат өткізді. Сұхбат нәтижелері бойынша ANACEC Басқарушы кеңесінің 15 мүшесі 3 жыл мерзімге сайланды. Сайлау толығымен ашық және транспарентті өтті, әр кандидаттың мүмкіндіктері тең болды. Байқау комиссиясының мүшелері үміткерлердің кәсіби және ғылыми жетістіктеріне ғана емес, сонымен қатар Еуропалық жоғары білім беру кеңістігінде (ESG) жоғары білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі стандарттар мен нұсқаулықтардың, Болон процесінің принциптерінің, білім беру сапасын ішкі және сыртқы қамтамасыз ету жүйесінің біліміне де ерекше назар аударды. IAAR өкілін сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Ұлттық агенттіктің басқарушы Кеңесіне сайлау рәсімі жөніндегі конкурстық комиссияға енгізу тек сенім мен жоғары халықаралық мәртебені тануды ғана емес, сонымен қатар IAAR қызметінің трансшекаралық сипатын да білдіреді.

IAAR Орталық Азия мемлекеттерінің Білім министрліктері (Қазақстан, Қырғызстан, Тәжікстан) өткізетін білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі түрлі деңгейдегі іс-шаралардың белсенді қатысушысы болып табылады. 2019 жылғы 13 желтоқсанда IAAR өкілдері Қырғыз Республикасының Бішкек қаласында «Орталық Азия өңіріндегі медициналық білім беруді дамыту перспективалары» өңірлік халықаралық кездесуіне қатысты. Кездесуде Орталық Азия өңіріндегі медициналық білім беру сапасының мәселелері талқыланды. ДМББФ президенті-Дэвид Гордон өз сөзінде ТМД елдері арасында жалғыз танылған агенттік ретінде өңірде медициналық білім беру сапасын қамтамасыз етуде IAAR-дың үлкен рөлі мен елеулі үлесін атап өтті. IAAR бас директоры А.Б. Жұмағұлова баяндамада осы өңірдегі жоғары оқу орындарының халықаралық аккредиттеу рәсімдерін және білім беру бағдарламаларының рейтингін жүргізу негізінде Орталық Азия өңірі елдерінде

медициналық білім беру сапасын одан әрі жақсарту жөніндегі ұсынымдарды ұсынды. Халықаралық кездесудің қорытындысы бойынша Қарар қабылданып, жоғары медициналық білім беруді одан әрі дамыту бойынша ұсыныстар дайындалды.

2019 жылғы 27 Мамырда Бішкек қаласында (Қырғыз Республикасы) Қырғыз Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бірлесіп, аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі (IAAR) И.Раззаков атындағы Қырғыз мемлекеттік техникалық университетінің базасында «Жоғары білім беру сапасын қамтамасыз етудегі халықаралық аккредиттеудің рөлі» семинар-тренингін өткізді. Семинарда IAAR бас директоры А.Б. Жұмағұлова «Халықаралық аккредиттеу – мүмкіндіктер мен перспективалар» тақырыбында сөз сөйледі. Семинар-тренингтің екінші бөлімі белсенді форматта өтті және халықаралық аккредиттеуді өткізу үшін Қырғызстан сарапшыларын оқытуға және даярлауға бағытталған.

2019 жылғы маусымда IAAR / IAAR Стратегиялық даму жөніндегі кеңесші Исакова Г. К. сөз сөйлеген Тәжікстанның білім министрлігі ұйымдастырған Жоғары оқу орындарының білім сапасын қамтамасыз ету мәселелері бойынша республикалық кеңеске қатысты.

2019 жылғы 12 желтоқсанда аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінің өкілдері ELSEVIER «Scopus Award -2019» халықаралық ғылыми форумының жұмысына қатысты. «Scopus Award Kazakhstan - 2019» салтанатты рәсімінде IAAR бас директоры А.Б. Жұмағұлова жеңімпаз ғалымдарға марапаттарды табыс етті. Іс-шараға Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі, депутаттар, республиканың жоғары оқу орындарының ректорлары және академиялық қоғамдастық қатысты.

Халықаралық зерттеу жобаларына қатысу. Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі (IAAR) Жоғары білімнің интернационализациясына қолжетімділікті кеңейту және дамыту мақсатында Эразмус+ жобаларына белсенді қатысады. 2019 жылы IAAR / IAAR EDUQAS -

«ЖОО -да университет-мемлекет-бизнес ынтымақтастығы арқылы білім беру

сапасын қамтамасыз ету жүйесін енгізу//Implementation of Education Quality Assurance System via Cooperation of University- Business- Government in HEIs».)» жобасында қауымдастырылған серіктес ретінде қатысты. Жоба аясында IAAR өкілдері 12-13 қарашада Алматы қаласында Абылай хан атындағы ҚазХҚЖӘТУ-де өткен «Жоғары білім берудегі сапа мәдениетінің тиімді тәжірибелерін ілгерілету: бенчмаркинг және резервтерді іздеу» тақырыбындағы

VI Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияға қатысты. Конференцияның негізгі мақсаты - білім беру сапасын қамтамасыз ету саласындағы өзекті мәселелерді, Қазақстандағы жоғары білім беру сапасын қамтамасыз ету жүйесіндегі тәуелсіз аккредиттеудің рөлін талқылау. Бұл іс-шара EDUQAS жобасының тәжірибесі мен нәтижелерінің таралуына ықпал етті.

2019 жылғы 28 қарашада Нұр-Сұлтан қаласында Қазақстандағы Эразмус+ ұлттық кеңсесі (ҰЭК) өткізген EDUQAS жобасы бойынша екінші мониторинг өтті. Кездесу барысында жобаны іске асыру барысы талқыланып, алынған нәтижелер ұсынылды.

2018 жылдан бастап IAAR KUTEL - «Қазақстан университеттері озық технологияларды пайдалана отырып, оқыту сапасын қамтамасыз ету процестерін жетілдіргені үшін/Kazakh Universities to foster Quality Assurance Processes in Technology Enhanced Learning» жобасына серіктес ретінде кіреді. 2019 жылы жоба бойынша жұмыс белсенді түрде жалғасты. KUTEL жобасының консорциумы 4 еуропалық университеттен және Қазақстанның 10 ұйымынан тұрады. Серіктестер олардың тәжірибесі мен құзыреттілігі негізінде таңдалды. Барлық еуропалық серіктестер-университеттер электрондық оқыту саласында өз қызметін жүзеге асырады, оқытудың инновациялық әдістерін енгізеді және білім беруде озық цифрлық технологияларды интеграциялайды. Қазақстан тарапынан, IAAR-нен басқа, жобаға 7 ЖОО, ҚР БҒМ және «Ұлт Көшбасшысының жастар майданы» қатысады.

KUTEL жобасы электрондық оқыту әлеуетін барынша арттыра отырып, білім беру саласындағы басқару мен менеджментті жаңғыртуға бағытталған. Жобаның қорытындылары мен нәтижелері қазақстандық жоғары оқу орындарын

білім беру ұйымдарының жаңа буынына трансформациялау мақсатында озық технологияларды (TEL - Technology-Enhanced Learning) пайдалана отырып, оқытудың баламалы нысандарын ұсынады.

Жобаның кілті неғұрлым табысты еуропалық жүйелердің көрсеткіштерімен салыстырғанда қазақстандық білім беру жүйесін талдау болады. Осыны негізге ала отырып, KUTEL электрондық оқыту әдіснамасы, тренингтер, айқын басшылық қағидаттары және еуропалық жоғары білім берудің тәжірибесі мен үздік практикасына сәйкес сапаны қамтамасыз етудің ашық рәсімдері арқылы Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жаңғыртуға жәрдемдесетін болады.

2019 жылы жоба серіктестерінің 2 бетпе-бет кездесуі және жоба мониторингі бойынша 2 виртуалды кездесу өтті. Серіктестердің алғашқы бетпе-бет кездесуі 2019 жылдың ақпан айында Гуглиелмо Маркони университетінде (Рим қ., Италия) өтті. Кездесуге шетелдік әріптестер, Қазақстанның 6 ЖОО өкілдері және жобаның академиялық емес серіктестері: ҚР БҒМ, IAAR және «Ұлт Көшбасшысының жастар қоры» қоғамдық қоры қатысты. Жобаның серіктестері одан әрі қызметті жоспарлау және жобаны іске асырудың уақыт шеңберін сақтау жөніндегі ұйымдастыру мәселелерін талқылады.

Екінші бетпе-бет кездесу 2019 жылдың қыркүйегінде Грецияның Патрас қаласында өтті. Жұмыс кездесуі барысында мультимедиялық курсты әзірледі, жобаның аралық нәтижелерін және жұмыстың 9 айы үшін есепті шығаруды көздейтін 2 жұмыс пакетінің міндеттерін талқылауға басты назар аударылды.

2019 жылғы 9 сәуірде Қазақстандағы Эразмус+ ұлттық кеңсесі (ҰЭК) жүргізген KUTEL жобасы бойынша алғашқы мониторинг өтті. Мониторингке жобаның барлық серіктестері қатысты. Жоба серіктестерінің атқарылған жұмыстар туралы есептері ұсынылды. Кездесу соңында Қазақстандағы Эразмус + ұлттық кеңсесінің үйлестірушісі (ҰЭК) мониторингтің алдын ала қорытындыларын шығарды және жобаны одан әрі іске асыру бойынша ұсынымдар ұсынылды.

4 «Dissemination and Exploitation» жұмыс пакеті шеңберінде 2019 жылғы 4 қазанда Түркістан қаласында IAAR өткізген «Білім беру сапасын

қамтамасыз ету жөніндегі ІІ Орталық Азия халықаралық форумында» KUTEL жобасының тұсаукесері ұсынылды. «Білім беру сапасын арттыру және ғылымды коммерцияландыру: цифрлық трансформацияның үрдістері мен трендтері» панельдік сессиясында ІААР өкілдері форум қатысушыларына Жобаның мақсаттары мен міндеттерін, сондай-ақ қазақстандық жоғары оқу орындарында білім беру сапасын арттыру үшін жүргізіліп жатқан жобаның маңыздылығын таныстырды.

2019 жылдың қыркүйек айында Эразмус+ 2019 жж. ӘАБЖ жобалар конкурсының нәтижесі бойынша тағы бір жоба іріктеуден өтті, оған ІААР, SAGRIS – «Болашақтың тұрақты ауыл шаруашылығы және ауыл шаруашылығы қызметі жүйелері бойынша жоғары оқу орнынан кейінгі зерттеулерді жетілдіру/ Enhancement of Postgraduate Studies on Sustainable Agriculture and Future Farming Systems» жобасы қатысады. Жоба бойынша жұмыс 2020 жылдың 15 қаңтарында басталады.

ІААР ұлттық серіктестермен ынтымақтастығы. ІААР қызметінің маңызды бағыты ұлттық серіктестермен – мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдармен, саяси партиялармен және қоғамдық бірлестіктермен сындарлы ынтымақтастық болып табылады.

2019 жылғы 15 ақпанда ІААР өкілдері Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің кеңейтілген алқа отырысына қатысты. 2019 жылғы 15-16 тамызда ҚР БҒМ тамыз конференциясы шеңберінде ІААР өкілдері «Bilim jáneyulyum!» Нұр-Сұлтан қаласындағы Тәуелсіздік Сарайында жоғары білім берудің ғылыми және педагогикалық қызметкерлерінің «Жоғары білім мен ғылымның интеграциясы» тақырыптық алаңы ашылды. Тамыз конференциясында Ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев пен ҚР Білім және ғылым министрі А. Қ. Аймағамбетов сөз сөйледі. Педагогикалық қоғамдастықтың басты назарында білім беру жүйесінің барлық деңгейлерін одан әрі жаңғырту мәселелері және білім беруді басқарудың жаңа тәсілдері талқыланды.

Ұлттық серіктестер ретінде IAAR жасалған меморандумдар шеңберінде түрлі білім беру ұйымдарымен ынтымақтастық жасады. 2019 жылғы 9 шілдеде IAAR қабырғасында Бас директор А.Жұмағұлова Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі мен «Gaudeamus» халықаралық білім беру холдингі арасында директор Г. Антипов атынан ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойды, «Gaudeamus» компаниясы Қазақстанда және одан тыс жерлерде қызметкерлерді даярлау, қайта даярлау және біліктілігін арттыру саласындағы білім беру орталықтарының желісін ұсынады. IAAR серіктес компаниямен ынтымақтастығының негізгі бағыттары мыналарды қамтиды:

- мамандарды, жұмыс берушілерді даярлаудың, қайта даярлаудың және олардың біліктілігін арттырудың жоғары сапасын одан әрі қамтамасыз ету мақсатында тараптар мен кәсіпорындар арасында әріптестік өзара қарым-қатынас орнату;

- тәуелсіз аккредиттеу рәсімдеріне қатысу үшін жұмыс берушілер қатарынан білім беру сапасын бағалау бойынша сарапшылармен алмасу және оларды даярлау арқылы ынтымақтастықты дамыту;

- сапаны қамтамасыз етудің ұлттық жүйесін жетілдіру мақсатында семинарлар, конференциялар, дөңгелек үстелдер өткізу.

IAAR ЖОО-дың, колледждердің және т.б. оқу-әдістемелік және ғылыми қызметінің маңызды мәселелерін талқылау үшін білім беру ұйымдарымен, олардың алқалы басқару органдарымен өзара іс-қимыл жасауға және ынтымақтасуға ұмтылады, 2019 жылғы 19 маусымда IAAR медициналық жобаларының басшысы А. Аймурзиева Денсаулық сақтау бағыты бойынша «Қарағанды медицина университеті» КЕАҚ оқу-әдістемелік кеңесінің отырысында медициналық білім беру сапасын бағалау саласындағы қызметті талқылауға қатысты. Отырыста медициналық білім беру саласындағы ҚР медициналық жоғары оқу орындарының стратегиялық көрсеткіштері, МЖМБС-2019 енгізу, «Мейіргер ісі» мамандығының қолданбалы және академиялық бакалавриат мәселелері және т. б. өзекті мәселелер талқыланды.

IAAR қазақстандық ұйымдарының және «Кәсіпқор» Холдингі» КЕАҚ сапасын арттыру мәселелерінде тиімді өзара іс-қимыл жасау мақсатында Турин процесін дамыту, елдегі кәсіптік-техникалық білімнің бәсекеге қабілеттілігін арттыру мәселелерін талқылау бойынша бірлескен іс-шаралар өткізеді. IAAR өкілдері 2019 жылғы 12 сәуірде «Кәсіпқор» Холдингі» КЕАҚ Еуропалық білім қорымен бірлесіп ұйымдастырған Турин процесі есептілігінің ұлттық шеңберінің тақырыптық блоктарын талқылау жөніндегі дөңгелек үстелдің және 2019 жылғы 12 маусымда Турин процесі есептілігінің ұлттық шеңберін талқылау жөніндегі семинардың жұмысына қатысты. Осы іс-шаралар барысында Ұлттық есептілік шеңберінің блоктары бойынша, оның ішінде «Елге және ТЖКБ ұлттық жүйесіне шолу», «Экономикалық жағдай және еңбек нарығының жай-күйі», «ТЖКБ-ға әлеуметтік орта және жеке сұраныс», «ТЖКБ жүйесінің ішкі тиімділігі және жұмысы» және «ТЖКБ-ны басқару және қаржыландыру» ТЖКБ жүйесінің саясатына талдау жасалды.

IAAR жастар және студенттер ұйымдарымен ынтымақтастық. В 2019 жылы IAAR / IAAR Қазақстанның жастар және студенттік ұйымдарымен, соның ішінде ең ірі студенттік қоғамдық ұйым - Қазақстан студенттер Альянсымен белсенді ынтымақтастық жасады. 2019 жылы IAAR 2019 жылғы 19 сәуірдегі «Қазақстан студенттерінің Альянсы» Республикалық студенттік қозғалысымен қол қойылған ынтымақтастық туралы Меморандумға сәйкес жоғары оқу орындары мен колледждердің студенттерін IAAR / IAAR алқалы органдарына және сараптамалық комиссиялардың құрамына кеңінен тартты. Сонымен, IAAR Аккредиттеу Кеңесінің құрамында Қазақстан Студенттер альянсынан **2** студент жұмыс істейді (<http://iaar.kz/en/about/accreditation-council>), **1** студент - жоғары білім беру жөніндегі Сараптамалық кеңестің құрамында (<http://iaar.kz/en/about/expert-councils/expert-council-for-higher-education>), **1** студент - Техникалық және кәсіптік білім беру жөніндегі Сараптамалық кеңестің (<http://iaar.kz/en/about/expert-councils/expert-council-for-technical-and-vocational-education>) құрамында. По рекомендации Национальной Медицинской

Ассоциацияның 1 студенті медициналық білім беру бойынша Сараптамалық кеңестің мүшесі болып табылады (<http://iaar.kz/en/about/expert-councils/expert-council-for-medical-education>). IAAR алқалық органдарының жұмысына қатыса отырып, студенттер IAAR қызметінің әртүрлі бағыттарына: Агенттіктің Ішкі сапасын қамтамасыз ету бойынша IAAR құжаттамасы мен әдіснамасын әзірлеу және қайта қараудан бастап аккредиттеу рәсімдерін өткізуге және шешімдер қабылдауға дейін белсенді қатысты. Студенттер білім беру бағдарламаларын талдау және бағалау дағдыларын игерді. Мұндай жұмыс студенттердің отандық жоғары білім беру жүйесінің сапасын қамтамасыз ету және жетілдіру процестеріне хабардар болуы мен тартылуын одан әрі арттыруға ықпал етеді.

2019 жылдың мамыр, тамыз және қараша айларында IAAR өкілдерінің студенттік жастармен «STUDUNION-2019» Жастар ісі жөніндегі кеңес отырысының («Жастардың өзін-өзі басқару органдары жүйесін дамыту» жобасы шеңберінде), Республикалық жазғы студенттік лагерьдің (Павлодар қ.) және Жастар ісі жөніндегі комитеттердің I Республикалық слетінің алаңдарында кездесуі өтті. Кездесулер барысында студенттерге IAAR Халықаралық аккредитациясын өткізу рәсімі, атап айтқанда, сапаны қамтамасыз ету процесінде, тәуелсіз сыртқы сараптама комиссияларының жұмысындағы білім алушылардың рөлі ұсынылды. Іс-шараның басты мақсаты-жастар бірлестіктерінің, студенттік өзін-өзі басқару және әлеуметтік жауапкершіліктің әлеуетін дамыту.

IAAR қазақстандық жастарды аккредиттеу процестеріне тартуға ғана емес, сонымен қатар шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждердің студент жастарын тартуға да мүдделі. 2019 жылғы 28-29 наурызда Мәскеу қаласында аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінің бас директоры А.Б. Жұмағұлова «Росаккредагентство» РФ жастар одағымен, ресейлік жоғары оқу орындарымен және серіктестерімен бірлесіп ұйымдастырған «Студенттерді жоғары білім беру сапасына кепілдік беру рәсімдеріне тарту» атты дөңгелек үстел жұмысына қатысты. Талқылау барысында А. Б. Жұмағұлова студенттерді

білім беру ұйымдарының сараптамасына тарту бойынша IAAR тәжірибесімен бөлісті, FIBAA бас директоры доктор Керстин Финк Германияда білім беру бағдарламаларын аккредиттеу кезіндегі студенттердің жұмысы туралы айтты.

1.7 IAAR ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ ЖҰРТШЫЛЫҚТЫ ХАБАРДАР ЕТУ

2019 жылы IAAR қызметінің басым бағыты білім беру сапасын қамтамасыз ету саласындағы өз қызметі туралы жан-жақты, шынайы және өзекті ақпарат ұсыну, аккредиттеу институтының әлеуметтік маңыздылығын арттыру бағытында қоғамдық пікір қалыптастыруға жәрдемдесу, білім беру ұйымдарының үздік тәжірибесін жариялау және танымал ету болды. IAAR қызметінің нәтижелері аккредиттеудің барлық процестері мен рәсімдерін, олардың IAAR мәлімделген миссиясы мен мақсаттарына сәйкестігін қамтитын жыл сайынғы талдамалық есептерде көрсетіледі.

2019 жылы вебинарларға, семинарларға, workshop, конференциялар мен форумдарға қатысу және ұйымдастыру жолымен білім беру сапасын қамтамасыз ету агенттігі қызметінің нәтижелері мен маңыздылығына жұртшылықтың назарын кеңінен тарту бойынша жұмыс белсенді жүргізілді.

Қоғамды ақпараттандыру www.iaar.kz сайт сияқты арналар арқылы және <https://www.facebook.com/iaar.accreditation> әлеуметтік желілердегі беттер, «Education.Quality Assurance» IAAR / IAAR журналы арқылы жүзеге асырылды. IAAR / IAAR қоғамдық ақпараттандыру мүддесінде Сайтта Агенттік қызметінің барлық негізгі бағыттары, нормативтік құжаттардағы өзгерістер, сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесі және т. б. туралы ақпаратты орналастырады. (<http://iaar.kz>).

IAAR ақпараттық өзара іс-қимылды кеңейту шеңберінде БАҚ-пен белсенді жұмыс істейді және ақпараттық ынтымақтастыққа маңызды рөл бөледі: шетелдік және республикалық бұқаралық ақпарат құралдары, интернет-басылымдар сапаны қамтамасыз ету агенттігі қызметінің маңыздылығы, сондай-

ақ ЖОО-дар мен білім беру бағдарламаларын аккредиттеу нәтижелері туралы жұртшылықты ақпараттандыру процестеріне тартылған (<http://iaar.kz/en/publications/newspaper>).

Өңірлік, республикалық және шетелдік БАҚ-пен ынтымақтастықтың маңызды бағыттары онда IAAR қызметкерлері мен сарапшылары дайындаған материалдарды жариялау болып табылады. IAAR қызметкерлерінің мақалалары «Journal of the International Academy of Education», «Казахстанская правда» республикалық газетінде, Білімді ел: образованная страна» республикалық білім беру қоғамдық-саяси газетінде, Қырғыз Республикасының «Кутбилим» қоғамдық-білім беру және ғылыми-көпшілік газетінде, the Higher Education Discovery (HED) journal және т. б. жарияланды.

IAAR жыл сайын өткізетін жоғары оқу орындарының сұранысқа ие рейтингтік зерттеулері университетті және білім беру бағдарламаларын таңдау мақсатында талапкерлерге ақпараттық қолдау көрсетуге бағытталған. 2019 жылы IAAR 2019 жылғы 15 мамырдағы жалпы республикалық «Казахстанская правда» газетінде және өз сайтында ҚР ЖОО – ның сұранысқа ие ұлттық рейтингісінің нәтижелерін жариялады (<http://www.iaar.kz/.../rejting-vuzov-20.../respublika-kazakhstan>).

IAAR рейтингі Қазақстанның академиялық және ғылыми қоғамдастығына кеңінен танымал және мемлекеттік басқару органдарының үлкен қызығушылығын тудырады. ҚР Премьер-Министрінің баспасөз қызметі 2019 жылғы 23 мамырдағы «ҚР жоғары оқу орындарының сұранысқа ие ұлттық рейтингі – 2019» нәтижелерін өзінің ресми сайтында кезекті рет жариялады: <https://primeminister.kz/.../opublikovan-natsionalnii-reiting>.

IAAR білім беру бағдарламаларын саралауды IREG Observatory (Брюссель қ., Бельгия) - IAAR мүшесі болып табылатын рейтингтік ұйымдардың, университеттердің және басқа да ұйымдардың халықаралық коммерциялық емес қауымдастығы мойындады. IREG Observatory мақсаты-қалың жұртшылықты ақпараттандыру және университеттердің рейтингтері мен академиялық үлгеріміне байланысты бірқатар мәселелерді түсіндіру.

Академиялық саралау бойынша IREG обсерваториясы IAAR сайтында «ҚР ЖОО сұранысының ұлттық рейтингі-2019» нәтижелерін жариялады (<http://ireg-observatory.org/.../1004-kazakhstan-top-20-ranking>). IAAR рейтингі әлеуметтік желілерде белсенді жарияланады және талқыланады.

IAAR «ҚР ЖОО қажеттілігінің ұлттық рейтингі - 2019» нәтижелерінің мемлекеттік билік органдарының, университеттер мен халықаралық ұйымдардың ресми ресурстарында жариялануы олардың аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінің қызметіне деген сенімін, оның Қазақстанда да, шетелде де жоғары беделі мен танымалдығын көрсетеді.

IAAR Білім және ғылым ұйымдарының сапасын және хабардарлығын қамтамасыз ету агенттігінің ақпараттық-талдау қызметін одан әрі дамыту мақсатында ғылыми-ақпараттық «Education. Quality Assurance». журнал шығарады. Журналды Қазақстан Республикасы Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Байланыс, ақпарат және бұқаралық ақпарат құралдары саласындағы мемлекеттік бақылау комитеті тіркеген. Үш тілде шығарылады: мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде. «Education. Quality Assurance» өз сайты бар <http://iaar-education.kz/>.

2019 жылы IAAR шығаратын «Education. Quality Assurance» журналдың 4 нөмірі шығарылды. Бір жыл ішінде **62** мақала мен **4** сұхбат жарияланды. Негізгі жарияланымдар білім беру сапасын қамтамасыз ету және халықаралық аккредиттеу мәселелеріне, оның ішінде білім беруді интеграциялау және интернационалдандыру, оқытудың инновациялық әдістері мен технологияларын қолдану, бәсекеге қабілетті мамандарды даярлау мәселелеріне арналған.

Студенттерге бағытталған оқытудың әртүрлі аспектілеріне **11** мақалада назар аударылады, бұл жарияланған материалдардың жалпы санының **20%** құрайды. Журнал жарияланымдарында жоғары білім беру сапасын арттыру және дамыту, техникалық және кәсіптік білім беруді жаңғырту мәселелеріне көп көңіл бөлінген. **62** мақаланың **21**-ін шетелдік авторлар немесе олармен бірлесіп жариялады. Оның ішінде **5** мақала – алыс шетел авторлары, **11** мақала – Ресей

Федерациясынан және 3 мақала – Тәжікстан Республикасынан авторлар, сондай - ақ бір мақаланы автор Қытайдан және біреуі-Қырғыз Республикасының өкілдері жазған.

2. IAAR ТАБЫСТЫ ҚЫЗМЕТІ ҮШІН ҰЙЫМДАСТЫРУ МӘДЕНИЕТІН ДАМУ ЖӘНЕ ІЛГЕРІЛЕТУ

IAAR қызметтерін тұтынушылардың қанағаттану дәрежесін анықтау-Агенттіктің басым міндеті. Агенттік басшылығы қызметкерлер мен сарапшылардың назарына тұтынушылардың (стейкхолдерлердің) талаптарын және оларды қанағаттандырудың маңыздылығын жеткізеді, қойылған стратегиялық мақсаттарға қол жеткізу үшін Агенттік қызметкерлерін тарта отырып, ішкі ортаны тұрақты қалыптастырады, персоналдың құзыреттілігін, хабардарлығын және даярлығын қамтамасыз етуге жәрдем көрсетеді.

Әлемдік қоғамдастықтағы және Қазақстан Республикасындағы жоғары білім саласындағы үрдістерді, IAAR 2016-2020 жылдарға арналған Стратегиялық даму жоспарын іске асыру нәтижелерін және халықаралық тәжірибені талдау негізінде 2019-2023 жылдарға арналған IAAR жаңа стратегиялық даму жоспары әзірленді. «2019-2023 жылдарға арналған IAAR Даму стратегиясы» орта және ұзақ мерзімді кезеңдерге арналған миссияны, пайымды, стратегиялық бағыттарды, мақсаттарды, міндеттерді және қызметтің түйінді индикаторларын айқындайды. Негізгі стратегиялық мақсаттар агенттіктің жыл сайынғы қызмет жоспарларын және стратегиясын іске асыру жоспарларын дайындау үшін негіз болып табылады.

IAAR Даму стратегиясы білім беру саласындағы ұлттық саясат пен заңнаманы ескере отырып әзірленді. Стратегиялық мақсаттарға қол жеткізу үшін Агенттіктің аккредиттеу рәсімдерінің ESG талаптарына, сондай-ақ сапаны қамтамасыз ету жөніндегі еуропалық желілердің саясатына сәйкестігі басым болып табылады. IAAR алға қойылған стратегиялық мақсаттарға қол жеткізу бойынша қызметкерлерді де, стейкхолдерлерді де толық тарту үшін ішкі ортаны қалыптастырады.

IAAR жаңа стратегиялық даму жоспарын әзірлеу кезінде ЭО мүшелерінің пікірлері мен ұсыныстары ескерілді, олар тек IAAR сарапшылары ғана емес, сонымен қатар ЖОО және академиялық қоғамдастық өкілдері болып табылады. 2019-2023 жылдарға арналған даму стратегиясының жобасы 2018 жылғы желтоқсанда АК талқыланды, онда АК мүшелерінің көпшілігі үкіметтік емес ұйымдар, қауымдастықтар және жұмыс берушілер бірлестіктері ұсынған. Даму стратегиясын агенттік директоры 2018 жылдың соңында бекітті және IAAR сайтында орналастырылды.

2.1 САПАНЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІҢ ІШКІ ЖҮЙЕСІН ДАМУ

IAAR сапа саласындағы саясаты барлық деңгейдегі тұтынушыларды: мемлекетті, қоғамды, білім беру жүйесін және басқа да стейкхолдерлерді тұрақты дамытуға және сапалы қызметтермен қамтамасыз етуге бағытталған. Қызметтерді тұтынушылармен жұмыс олардың талаптарын қанағаттандыруға бағытталған және қабылданған міндеттемелер үшін барынша жауапкершілікке негізделген кері байланыс және өзара тиімді серіктестік қағидаттарына негізделген.

IAAR / IAAR сапа мәдениетін қалыптастыруға, тану бойынша халықаралық ұйымдардың талаптарына сәйкес келетін сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесін тұрақты жақсартуға; Саясат пен Даму Стратегиясының бірлігін қамтамасыз етуге көңіл бөледі.

Сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесінің басшылығы IAAR сапасы бойынша қойылған мақсаттарға қол жеткізу арқылы сапа саласындағы саясатты іске асыру құралы болып табылады. Сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесіне жалпы басшылықты сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесінің мазмұндық құрамы бойынша жұмысты үйлестіретін IAAR бас директоры жүзеге асырады.

IAAR құрылымына келесі бөлімшелер кіреді: «Медициналық жобалар», «Халықаралық жобалар», «Жоғары оқу орындарын институционалдық және мамандандырылған аккредиттеу жобасы», «ТжКБ

ұйымдарын аккредиттеу жобасы», «Рейтинг жүргізу жөніндегі жоба» және «Ақпараттық-талдау жобасы», олардың әрқайсысы өз қызмет саласына жауапты. Басшылықты IAAR бас директоры жүзеге асырады. Агенттік жанында сараптамалық кеңестер жұмыс істейді, олардың төрағалары IAAR тәжірибелі сарапшылары қатарынан сайланады.

Білім беру ұйымдарын және/немесе білім беру бағдарламаларын аккредиттеу бойынша объективті және тәуелсіз шешім қабылдау үшін Агенттік жанында Аккредиттеу Кеңесі жұмыс істейді, ол білім беру ұйымдарын және/немесе білім беру бағдарламаларын өзін-өзі бағалау және ССК есебі негізінде шешім қабылдайды. Аккредиттеу кеңесінің құрамы (құрамын өзгерту) қоғамдық немесе кәсіптік бірлестіктердің, мемлекеттік органдардың (мысалы, Ұлттық медициналық қауымдастық, «Атамекен» ҚР Ұлттық Кәсіпкерлер Палатасы, Болон процесі және академиялық ұтқырлық орталығы және т.б.) ұсынымдары негізінде қалыптастырылады. Шешімдердің объективті қабылдануын қамтамасыз ету үшін Аккредиттеу Кеңесінің әрбір мүшесі са мүшесінің Кодексіне қол қояды. Аккредиттеу Кеңесі туралы ереже және жалпыға қолжетімді басқа да нормативтік құжаттар әзірленді.

IAAR жұмысының тиімділігін арттыру мақсатында сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесі бойынша нұсқаулық әзірленді, онда сапаны қамтамасыз ету саласындағы саясатты іске асыру үшін әзірленген сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесі сипатталған.

Тәуелсіз аккредиттеу жүйесін, оның ашықтығы мен тиімділігін одан әрі жан-жақты жетілдіру, сондай-ақ 2019-2023 жылдарға арналған стратегиялық даму жоспарын іске асыру үшін Агенттікте Байқау кеңесі жұмыс істейді. Аталған кеңес IAAR басшылығына агенттікті стратегиялық басқару және дамыту саласында ұсынымдар әзірлеуді және бақылауды жүзеге асырады. Агенттіктің Бас директоры жылына бір рет Байқау кеңесте IAAR <http://iaar.kz/en/about/supervisory-board> қызметінің нәтижелері туралы есеп береді.

Білім беру ұйымдары қызметінің және/немесе білім беру бағдарламаларының стандарттарға сәйкестігін қамтамасыз ету және тұрақты жақсарту үшін аккредиттеуден кейінгі мониторинг жүргізіледі, оның регламенті Аккредиттеу мониторингінен кейінгі мониторинг туралы ережеде IAAR әзірленді.

IAAR: даму стратегиясын іске асырудың жыл сайынғы жоспарлары, СҚІЖ тұрақты жақсарту жөніндегі жұмыс топтарына қызметкерлер мен сарапшыларды тарту, СҚІЖ ішкі тексерулер, басшылық тарапынан СҚІЖ талдау, түзету және алдын алу іс-әрекеттері арқылы өз қызметінің нәтижелерін үнемі жақсартуға ұмтылады.

2019 жылы IAAR ішкі шолу жүргізді және өз қызметінің тиімділігін талдау бойынша есеп дайындады. Өз қызметінің сапасы мен тиімділігін арттыру мақсатында сарапшылар мен білім беру ұйымдарының кезеңдік сауалнамаларының материалдары талданды. Аккредиттеудің әрбір рәсімін бағалау және талдау мақсатында кері байланыс практикасы енгізілді. IAAR тақырыптық талдау жүргізу бойынша жұмысы аккредиттеу жөніндегі ССК есептерінде қамтылған ақпаратты пайдалану мақсатында, білім беру ұйымдарын және жұртшылықты сапаны қамтамасыз етудің ұлттық жүйесінің дамуы және жалпы жоғары білім беру үрдістері туралы хабардар ету үшін жүргізіледі.

Аккредиттеу қызметінің сапасын қамтамасыз етуде IAAR сараптамалық кеңестері елеулі рөл атқарады, олар да аккредиттеу қызметін талдау және оны жақсарту бойынша ұсынымдар әзірлеу бойынша жұмысқа тартылған. 2019 жылдың сәуір айында аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінің жоғары білім беру бойынша Сараптамалық кеңесінің кезекті отырысы өтті. Сараптамалық кеңестің отырысында 2018 жылғы институционалдық және мамандандырылған аккредиттеу шеңберінде ЖОО-лардың білім беру қызметтерінің сапасын бағалау жөніндегі сыртқы сараптамалық комиссиялар (ССК) қызметінің қорытындылары, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын

ұйымдарға сапарлардың қорытындылары бойынша ССК есептері мен ұсынымдарын сараптау нәтижелері қаралды. Сараптамалық кеңес білім беру ұйымдары мен мамандарды даярлау бағдарламаларының сапасын сыртқы бағалаудың нәтижелілігін атап өтіп, аккредиттеу рәсімдерінің ЖОО-дың сапасын қамтамасыз етудің ішкі жүйелеріне оң әсерін атап өтті. Сарапшылық кеңес мүшелері сарапшылардың біліктілігін, олардың әлеуетін арттыру бойынша ұсыныстар енгізді.

IAAR-де «Апелляциялар мен шағымдарды қарау жөніндегі комиссия туралы Ережеге» сәйкес апелляциялар мен шағымдарды қарау жөніндегі Комиссия жұмыс істейді. Комиссия құрамында апелляциялар мен шағымдарды жан-жақты және объективті қарау үшін білім беру ұйымдарының қызмет бейіні бойынша білікті мамандар ретінде білім беру ұйымдарының, жұмыс берушілердің кәсіби қауымдастықтарының және студенттердің өкілдері жұмыс істейді. «Апелляциялар мен шағымдарды қарау жөніндегі комиссия туралы ереже» және Комиссияның тұрақты құрамы Агенттіктің сайтында орналастырылған <http://iaar.kz/en/about/appeals-and-complaints-commission>.

2019 жылы Аккредиттеу қызметінің қорытындылары бойынша IAAR жыл сайынғы есебі әзірленді, оған келесілер кіреді:

- жоғары оқу орындарына арналған сараптама комиссиялары қалыптастырған сапаны арттыру жөніндегі ұсыныстарды талдау;
- аккредиттелген жоғары оқу орындарындағы Үздік тәжірибенің мысалдарына шолу;
- стандарттар мен өлшемдерді қарауды қоса алғанда, IAAR ішкі сапасын арттыру бойынша ұсыныстар;
- IAAR халықаралық қызметі және ынтымақтастығы;
- IAAR ұйымдастырған сапаны қамтамасыз ету бойынша іс-шаралар туралы мәліметтер.

Есеп жыл сайын Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігіне жолданады және IAAR сайтында жарияланады <http://iaar.kz/en/about/iaar-reports/annual-reports>.

Білім беру ұйымдарының IAAR институционалдық және мамандандырылған аккредиттеу рәсімін өткізуге қанағаттану дәрежесін және IAAR білім беру ұйымдарының сапасын қамтамасыз етудің ішкі жүйесін одан әрі дамыту мен жетілдіруге аккредиттеудің әсер ету дәрежесін айқындау мақсатында жыл сайын IAAR аккредиттелген жоғары оқу орындарының сауалнама нәтижелері бойынша талдамалық есеп дайындайды. Сауалнама нәтижелері IAAR сапасын ішкі қамтамасыз ету жүйесін жетілдіруде қолданылады. 2018 жылғы ЖОО сауалнамасының қорытындысы шығарылып, тақырыптық талдаудың өзекті бағыттары бойынша сұратылған ЖОО-лардың тілектері ескерілді. Жоғары оқу орындарының сауалнама нәтижелері бойынша талдамалық есеп жыл сайын Агенттіктің сайтында орналастырылады (<http://iaar.kz/en/about/iaar-reports/analytical-reports>).

Жыл сайын IAAR аккредиттеу рәсімдерін жүргізу сапасын жақсарту және IAAR сарапшыларынан кері байланыс алу мақсатында IAAR сарапшыларының сауалнама нәтижелері бойынша талдамалық есеп дайындайды. Сарапшылардан сұрау нәтижелері бойынша талдамалық есеп жыл сайын Агенттіктің сайтында орналастырылады (<http://iaar.kz/en/about/iaar-reports/analytical-reports>).

Жоғары оқу орындарының үздік практикасы саласындағы даму үрдістерін айқындау, сондай-ақ ССК ұсынымдары шеңберінде білім беру сапасын арттыру жолдарын белгілеу мақсатында ССК есептеріне жыл сайынғы талдау жүзеге асырылады. Мониторинг ұлттық деңгейде білім беру сапасын қамтамасыз ету саласындағы саясатты талдау және жетілдіру үшін пайдаланылады. Сыртқы сараптама комиссияларының есептерін талдау жыл сайын Агенттіктің сайтында орналастырылады (<http://iaar.kz/en/about/iaar-reports/analytical-reports>).

IAAR, ENQA ұсынымдарын ескере отырып, сапаны Ішкі қамтамасыз ету рәсімдерін (ІСКЖ) неғұрлым толық іске асыру үшін қайта қаралған және толықтырылған «Сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесі бойынша нұсқама» негізінде сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесі рәсімдерінің тиімділігін арттыру үшін ішкі есептілікті, кері байланыс бойынша кезеңдік

сауалнамаларды неғұрлым кеңінен қолдану тетіктерін өзектендіру бойынша тұрақты жұмыс жүргізеді.

Бүгінгі күні Агенттіктің аккредиттелген жоғары оқу орындары мен сарапшыларға пікіртерімнің екі түрі бар: 1) әрбір сапардан кейін; 2) жылына 1 рет. Аккредиттелетін ЖОО-ның кері байланыс үшін сауалнама нысанын әзірлеу кезінде әрбір аккредиттеу рәсімінен кейін сауалнама үлгісі ретінде «Агенттіктер үшін кері байланыс бойынша ENQA сауалнамасы» пайдаланылды. Осы сауалнама нәтижелерін жылына кемінде бір рет ақпараттық-талдау жобасының қызметкерлері жинақтайды және талдайды, сараптамалық кеңестердің қарауына шығарылады және шешімдер қабылдау үшін ұсынымдар түрінде IAAR Бас директорына ұсынылады. Бұл процесс сондай-ақ ІСҚЖ басшылығымен реттеледі (5.6.1-тармақ). Стейкхолдерлерді ішкі тексеру және оларға сауалнама жүргізу нәтижелері жыл сайынғы қызмет жоспарларын және IAAR стратегиясын іске асыру жоспарларын жасау кезінде ескеріледі.

IAAR веб-сайтында IAAR-нің құжаттары мен жан-жақты ақпараты ұсынылған, ол аса дәл және қолжетімді нысанда қоғамды IAAR сапасы мен қызметін қамтамасыз ету саясатының негізгі ережелері туралы хабардар етуге мүмкіндік береді (<http://iaar.kz/en/about/internal-quality-system>).

Осылайша, IAAR / IAAR жүйелі негізде халықаралық тану ұйымдарының талаптарына сәйкес сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесін жетілдіреді.

2.2 САРАПТАМА ҚЫЗМЕТІНІҢ САПАСЫ МЕН ТИІМДІЛІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ САЛАСЫНДАҒЫ САРАПШЫЛАРДЫҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ

Білім беру ұйымдарын тәуелсіз бағалауды IAAR жоғары кәсіби білікті сарапшылардың көмегімен жүзеге асырады. Сыртқы сарапшылардың сапасы мен кәсіби мінез-құлқын қамтамасыз ету үшін IAAR сыртқы сарапшыларды даярлау, қайта даярлау және біліктілігін арттыру жөніндегі Ережеге сәйкес сарапшыларды даярлауды және сертификаттауды жүзеге асырады. Отандық және шетелдік сарапшылардың базасы тұрақты түрде

кеңейтіліп, жаңартылып отырады. IAAR сараптамалық әлеуеті 2019 жылдың соңына қарай **35** елден (Қазақстан, Қырғызстан, Ресей, Латвия, Литва, Польша, Германия, Нидерланды, АҚШ, Венгрия, Сербия, Түркия, Дания, Болгария, Чехия, Греция, Эстония және басқалар) 3000-нан астам академиялық қоғамдастық өкілдерін құрады.

Сарапшылардың дерекқорын кеңейту және оларды аккредиттеу рәсімдеріне одан әрі тарту IAAR талаптарына сәйкес жүргізіледі, сыртқы сарапшының кәсіби және этикалық мінез-құлқы нормативтік құжаттар кешенімен реттеледі, оның ішінде:

- Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінің сыртқы сараптау комиссиясы туралы ереже («Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі» КЕМ директорының 2012 жылғы 27 маусымдағы № 09-12-ОД бұйрығымен бекітілген)

- Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі Сыртқы сарапшысының сараптамалық қызметін реттеу жөніндегі ереже («Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі» КЕМ директорының 2015 жылғы 15 желтоқсандағы № 39-15-ОД бұйрығымен бекітілген).

IAAR сарапшылармен өзара алмасуды және олардың біліктілігін арттыруды жүзеге асыра отырып, шетелдік аккредиттеу агенттіктерімен белсенді ынтымақтастық жасайды. Серіктес агенттіктердің мұндай ынтымақтастығы IAAR сарапшыларының жоғары кәсібилігі мен қажеттілігін көрсетеді, сараптамалық қызметтің нәтижелілігін арттыруға, аккредиттеу қызметінің үздік тәжірибесін жинақтауға және таратуға мүмкіндік береді.

Барлық санаттағы сарапшылардың сапалық құрамын арттыру және толықтыру: Ұлттық, білім алушылар мен жұмыс берушілер және бірінші санаттағы сарапшылар базасын кеңейту, Қырғыз Республикасы, Тәжікстан Республикасы, Молдова, Ресей және басқа елдердің сарапшылар базасын қалыптастыру келесі жұмыс түрлерін ұйымдастыру арқылы іске асырылатын жүйелі жұмыстың арқасында жүзеге асырылады:

Сарапшылардың біліктілігін арттыру бойынша оқыту семинарларын өткізу, оның ішінде сапаны қамтамасыз ету бойынша халықаралық агенттіктер мен желілердің мамандарын тарта отырып. Даму жоспарына сәйкес, IAAR сапалы сарапшылар құрамын қалыптастыру мақсатында Қырғызстан, Тәжікстан, Молдова және Ресей жоғары оқу орындарының оқытушылары, жұмыс берушілер мен студенттер өкілдері қатарынан бірқатар оқыту семинарлары мен тренингтерін өткізді. 2019 жылы сарапшыларды даярлау бойынша 12-ден астам оқыту семинары өткізілді. Мысалы, IAAR Қазақстан Республикасының Ұлттық Академиялық кітапханасының базасында 2019 жылғы 14 наурызда білім беру сапасын қамтамасыз ету саласындағы сарапшыларды кәсіби дамыту бойынша халықаралық семинар өткізді.

Семинардың негізгі мақсаты-IAAR сарапшыларының біліктілігін және құзыреттілігін арттыру және кәсіби қоғамдастықты дамыту. Семинар жұмысына Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің, Білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық аккредиттеу органдарының өкілдері, Чехия, Грузия, Тәжікстан, Қырғызстан және Ресейдің қазақстандық және халықаралық сарапшылары қатысты. ENQA тәжірибесін басшылыққа ала отырып, IAAR интерактивті семинар, Оқыту әдістері - іскерлік ойындар және кейстермен жұмыс жүргізді, аккредиттеу процесін модельдеуге, аккредиттеу стандарттарының өлшемшарттарын бағалау ерекшеліктерін және аккредиттеу процесінде сарапшылардың рөлін түсінуге мүмкіндік берді. Кейбір семинарлар бойынша деректер б-кестеде келтірілген.

Кесте 6. 2019 жылға арналған IAAR аккредиттеу және рейтингтік зерттеулер мәселелері жөніндегі семинар-тренингтер туралы мәліметтер

Өткізу күні мен орны	Ұйымдастырушы. Мақсаты	Қатысушылар
2019 жылғы 19 қаңтар, Бішкек қ., М. Рысқұлбеков	Қырғыз Республикасы Білім және ғылым министрінің орынбасары Қ.Қожобековтың қатысуымен	Сарапшылар М. Рысқұлбеков атындағы Қырғыз

атындағы Қырғыз экономикалық университеті.	өткен «Қырғыз Республикасы Жоғары оқу орындарының талап етілу рейтингі – 2018» Рейтингілік зерттеу қорытындыларын қарау» және 2019 жылғы зерттеуде қолданылатын саралау бағдарламасының жаңартылған функцияларын талқылау семинары. Бішкек қ.	экономикалық университеті. - Қырғызстанның ІААР ЖОО өкілдері
2019 жылғы 21 ақпанда Ресей-Тәжік университеті базасында, Душанбе қ., Тәжікстан.	Халықаралық аккредиттеуді өткізу мәселелері бойынша семинар	Тәжікстан жоғары оқу орындарының өкілдері
2019 жылғы 14 наурыз, Астана қаласы, Ұлттық ғылыми кітапхана	Халықаралық деңгейдегі сарапшыларды шақырумен сарапшыларды кәсіби дамыту бойынша халықаралық семинар.	Қазақстан, Қырғызстан, Тәжікстан, Ресей ЖОО өкілдері.
2019 жылғы 14 наурыз, Душанбе қ., Тәжікстан	Халықаралық деңгейдегі сарапшыларды шақырумен сарапшыларды кәсіби дамыту бойынша халықаралық семинар.	Тәжікстан жоғары оқу орындарының өкілдері
2019 жылғы 28 мамыр, Бішкек қаласы, И. Раззаков атындағы Қырғыз мемлекеттік	Қырғыз Республикасы Жоғары оқу орындарының академиялық қоғамдастығы қатарынан сарапшылардың біліктілігін арттыру	Қырғызстан ЖОО өкілдері.

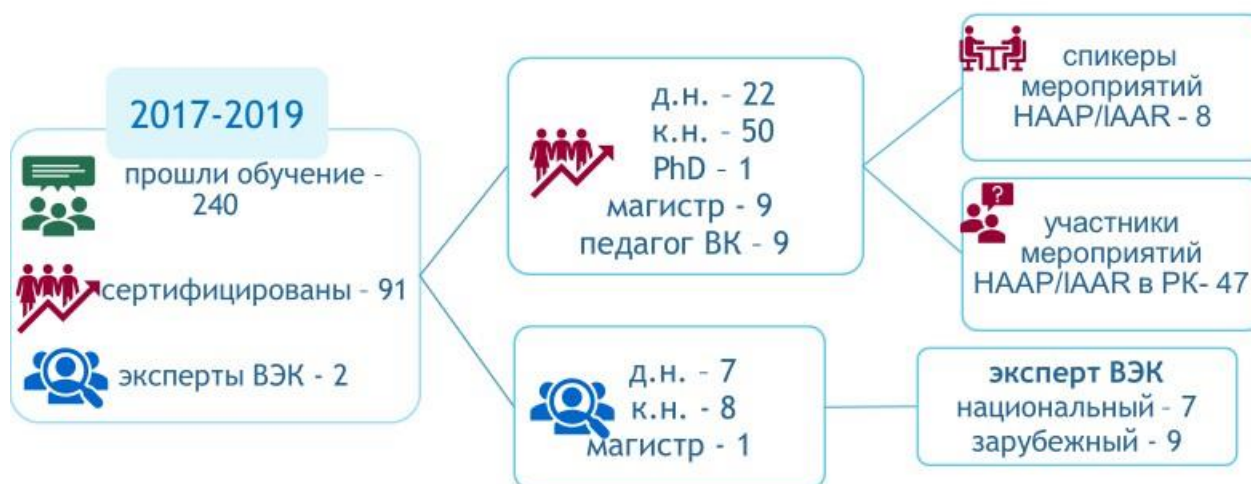
техникалық университеті		
2019 жылғы 10 қыркүйек, Ош қ., ОШ мемлекеттік университеті	«Аккредиттеу рәсімдеріне қатысуға сапаны ішкі және сыртқы бағалау сарапшыларын дайындау» семинары.	IAAR сарапшыларына –Ош қаласының жоғары оқу орындарының өкілдеріне арналған семинар, ҚРБҒМ өкілі Т. Т. Әбілқасымовтың қатысуымен

Осылайша, Тәжікстанда 2019 жылғы 21 ақпанда Ресей-Тәжік университетінің базасында халықаралық аккредиттеу мәселелері бойынша семинар, сондай-ақ 2019 жылғы 14 наурызда халықаралық деңгейдегі сарапшыларды шақыра отырып, сарапшылардың кәсіби дамуы бойынша халықаралық семинар өткізілді. Оқытылған сыртқы сарапшылар агенттіктің дерекқорына енгізіледі, ол сыртқы сараптама комиссиясын қалыптастыру кезінде пайдаланылады.

Сараптамалық қызмет тетіктерімен танысу мақсатында аккредиттеу рәсімдеріне жаңа сарапшыларды тарту. Сарапшылар базасын кеңейту ұлттық және халықаралық өкілдерді тарту, білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламаларын аккредиттеу кезінде білім алушылар мен жұмыс берушілер арасынан сарапшыларды неғұрлым кеңінен тарту арқылы жүзеге асырылады. 2019 жылы қазақстандық жоғары оқу орындарын аккредиттеу рәсіміне ұлттық және шетелдік сарапшылар ретінде Тәжікстан, Қырғызстан, Молдова және Ресей жоғары оқу орындарының оқытушылары тартылды. Мысалы, 2019 жылдың соңына қарай IAAR семинар-тренингтерінің сериясы арқылы Қырғызстан Жоғары оқу орындарының профессор-оқытушылар құрамының 240 өкілі оқудан өтті, олардың 91 –і сертификатталды, олардың 82-і ұлттық және мемлекеттік

жоғары оқу орындарының, 9-ы мемлекеттік емес жоғары оқу орындарының оқытушылары. Сарапшылардың сандық құрамы 3-суретте көрсетілген.

Экспертный потенциал НААР/IAAR в Кыргызской Республике

Сурет 3. IAAR сарапшыларының, Қырғызстан ББҰ өкілдерінің белсенділігі

Қазақстандық жоғары оқу орындарын ұлттық және шетелдік сарапшылар ретінде аккредиттеу рәсіміне Қырғыз Республикасының жеті жоғары оқу орнынан 16 оқытушы тартылды. IAAR Ережесіне сәйкес ССК құрамына студенттер мен жұмыс берушілер кіреді. 2019 жылы қырғыз жоғары оқу орындарын аккредиттеу рәсімдеріне 5 жұмыс беруші және 7 студент қатысты. Тәжірибе алмасу және сапаны қамтамасыз ету жүйесін жетілдіру мақсатында ұлттық және шетелдік сарапшылар форумдар, конгрестер, конференциялар, дөңгелек үстелдер, workshops және тренингтер өткізуге белсенді қатысады. IAAR сарапшылары аккредиттеу және рейтинг рәсімдері бойынша әдістемелік нұсқаулықтарды әзірлеуге белсенді қатысады, IAAR /IAAR «Education QA» ғылыми-әдістемелік және ақпараттық журналында мақалалар, аналитикалық материалдар жариялайды.

IAAR сыртқы сарапшыларының кәсіби қызметі Нормативтік құжаттар кешенімен реттеледі, онда сарапшының этикалық мінез-құлқы және сапаны сыртқы бағалау рәсімдеріндегі оның құзыреті айқындалады. IAAR сарапшысының мүдделер қақтығысының болмауы туралы мәлімдемесі және

«Сарапшының Этикалық кодексі» IAAR сайтында «Сарапшылар» бөлімінде жарияланған. Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі аккредиттеген білім беру ұйымдарына және агенттік қызметін тұрақты жетілдіруге ықпал ететін сертификатталған сарапшыларға жыл сайынғы сауалнама ішкі сапаны қамтамасыз етудің маңызды құралдары болып табылады. Жыл бойы IAAR және аккредиттелген білім беру ұйымдарының сарапшыларына сауалнама жүргізеді.

Сараптамалық кеңестер туралы әзірленген Ережеге сәйкес Агенттік сертификатталған сарапшылардың дерекқорынан бағыттар бойынша сараптамалық кеңестер қалыптастырады. Жекелеген сарапшыларды агенттік сапаны бағалау саласындағы қазақстандық және халықаралық іс-шаралардың жұмысына қатысу үшін жібереді.

2019 жылы IAAR / IAAR қазіргі сарапшылардың біліктілігін арттыру және жаңаларын оқыту бағдарламасын әзірледі. Жоспарға сәйкес, алғашқы семинар Нұр-Сұлтан қаласында 2020 жылдың ақпан айында өтеді.

IAAR сапаны қамтамасыз ету саласындағы халықаралық деңгейдегі бірқатар маңызды іс-шаралардың ұйымдастырушысы болып табылады. Мәселен, 2019 жылғы 4-5 қазанда аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі (IAAR) Түркістан қаласында «Білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі III Орталық Азия халықаралық форумын» өткізді. Форум жұмысына Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты мен Мәжілісінің депутаттары, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым Вице-министрі Ш. Т. Каринова, Тәжікстан Республикасы Білім және ғылым Вице - министрі С. Х. Давлатзода, Қырғыз Республикасы, Өзбекстан Республикасы, Ресей Федерациясы Білім және ғылым министрліктерінің өкілдері, жоғары білім беру сапасын қамтамасыз етудің халықаралық еуропалық желілерінің, әлемнің 20-дан астам елінен шетелдік аккредиттеу органдарының, білім беру ұйымдарының басшылары (Бельгия, Венгрия, Германия, Нидерланды, Ресей, Болгария, Чехия, Түркия, Латвия, Молдова, Египет, Тәжікстан, Өзбекстан, Қырғызстан және т. б.), Қазақстан Республикасы Жоғары оқу орындарының қауымдастығы және

қазақстандық және шетелдік жоғары оқу орындарының 30-дан астам ректорлары, студенттер мен жұмыс берушілер қатысты.

Форум жұмысына барлығы 600-ден астам адам қатысты. Сапаны қамтамасыз ету жөніндегі III Орталық Азия Халықаралық форумы ғылыми және білім беру қоғамдастығының қатысушылары арасында тәжірибе алмасу және байланыстар орнату алаңына айналды, оның нәтижесі-білім беру ұйымдары, ғылыми және халықаралық компаниялар арасындағы ынтымақтастық туралы бірқатар меморандумдар мен келісімдерге қол қою болып табылады. Форумның тиімді жұмысының нәтижесі Қазақстан Республикасы, Қырғыз Республикасы, Тәжікстан Республикасы, Өзбекстан Республикасы және басқа да бірқатар елдердің жоғары оқу орындары ректорларының байланыс орнату, халықаралық ынтымақтастықты кеңейту және келісімдер жасасу мақсатындағы көпжақты кездесулері болды, бұл трансұлттық білімнің диалогы мен дамуының жалғасы болып табылады.

Форумның нәтижелі жұмысының нәтижесі болашақта білім беру сапасы жүйесіндегі оң өзгерістердің және білім беру қызметтерінің бәсекеге қабілеттілігін арттырудың векторы болатын ұсынымдар болып табылады. Форумды өткізу Орталық Азия және Еуропа елдеріндегі білім беру сапасын арттыру жолдарын анықтауға және проблемаларды анықтауға; жоғары білім беру жүйесіндегі сапалы институционалдық өзгерістерге жәрдемдесуге; білім беру қызметтерінің бәсекеге қабілеттілігін арттыруға; мамандарды даярлау, түлектерге деген сұраныс пен жұмысқа орналасу деңгейін көтеру; білім берудің академиялық ұтқырлығы мен интернационалдандырылуын жандандыру; білім беру процесіне барлық қатысушылардың мүдделерінің теңгерімі қағидаттарында жоғары оқу орындарының, жұмыс берушілердің, стейкхолдерлердің өзара іс-қимылының тиімді жүйесін қалыптастыру; әлемдік білім беру кеңістігіне интеграцияны кеңейтуге мүмкіндік берді.

SWOT- Қызметті талдау

SWOT-талдау стратегиялық мақсаттардың іске асырылуын көрсетеді және ІААР қызметін жыл сайынғы жоспарлаудың негізі болып табылады (7-кесте).

Кесте 7. SWOT талдау

S (Strenght) - күшті жақтары	W (Weakness) – әлсіз жақтары
<ul style="list-style-type: none"> - IAAR Қазақстанда және шетелде тану; - IAAR халықаралық сапаны қамтамасыз ету желілеріне мүшелігі; - шетелде халықаралық аккредиттеуді өткізу; - шетелдік серіктес агенттіктермен ынтымақтастық; - IAAR стандарттарын ESG және WFME қайта қаралған стандарттарымен үйлестіру; - Болон және Турин процестері шеңберінде білім берудің стейкхолдерлерімен, мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдармен ынтымақтастық; - аккредиттелген ҚББҰ және / немесе аккредиттелген БББ ССК ұсынымдарын іске асыру мониторингі; - Медициналық және фармацевтикалық білім беруді аккредиттеудің ұлттық жүйесін дамыту жөніндегі іс-шараларда ДМББФ қолдау; - Қазақстан Республикасында және Қырғыз Республикасында жоғары білім беру саласында рейтингтік зерттеулер жүргізу; 	<ul style="list-style-type: none"> - білім беруді дамыту және сапаны қамтамасыз ету жүйелері жөніндегі халықаралық жобаларға қатысудың шағын тәжірибесі; - агенттік қызметкерлерінің ағылшын тілін білу деңгейінің жеткіліксіздігі.

<p>- жұртшылықты уақтылы хабардар ету (сайт, БАҚ, Жарияланымдар, «Білім.Education және т.б.).</p>	
<p>О (Opportunity) – қолайлы мүмкіндіктер</p>	<p>T (Threat) – қауіптер</p>
<p>- Қазақстанның жоғары оқу орындарының білім сапасын бағалау саласында жаңа мүмкіндіктер ашқан білім беру саласындағы заңнамадағы өзгерістер мен толықтырулар (2018 ж.);</p> <p>- сапаны қамтамасыз ету бойынша халықаралық желілердің (ENQA, INQAANE, IREG, APQN, WFME) IAAR қолдауы;</p> <p>- шетелдік жоғары оқу орындары тарапынан IAAR қызметіне қызығушылықтың артуы;</p> <p>- ұлттық, еуропалық және халықаралық білім беру және зерттеу ресурстарына қол жеткізу..</p>	<p>-елдегі және әлемдегі қаржы-экономикалық жағдайдың тұрақсыздығы;</p> <p>- аккредиттеу саласындағы өсіп келе жатқан бәсекелестік (жосықсыз бәсекелестікті қоса алғанда);</p> <p>- білім беру ұйымдарының білім беру қызметіне, сондай-ақ сапаны бағалау рәсіміне жұмыс берушілердің кеңінен тартылуы әлі қалыптаспаған.</p>

SWOT-талдау 2020 жылға арналған күшті және әлсіз жақтардың, мүмкіндіктер мен қауіптердің өзара іс-қимылын логикалық келісілген схема түрінде қалыптастыруға мүмкіндік берді, IAAR SWOT-талдауда анықталған әлсіз жақтарды жеңуге және ықтимал қауіптерді күшті жақтардың көмегімен бейтараптандыруға, Агенттіктің позициясын күшейтуге мүмкіндік беретін даму бағыттарын анықтауға тырысады.

Осылайша, Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі танылған халықаралық агенттік ретінде 2019 жылы Қазақстан Республикасында жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі,

кәсіптік және техникалық, орта білім берудің (халықаралық мектептер) сапасын сырттай қамтамасыз ету бойынша үлкен жұмыс жүргізді. Аккредиттеу қызметінің географиялық ауқымын кеңейте отырып, IAAR 2019 жылы алғаш рет Тәжікстан, Ресей және Молдова жоғары оқу орындарын аккредиттеді.

Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі білім беру сапасын институционалдық және мамандандырылған бағалау тетіктерін жетілдіру және Агенттіктің әріптестерімен бірлесіп қызметкерлердің жыл сайынғы біліктілігін арттыру негізінде халықаралық тәжірибені пайдалана отырып, Қазақстанның білім беру сапасын қамтамасыз етудің ұлттық жүйесін дамыту бойынша оң тәжірибені таратады. IAAR өз қызметі шеңберінде халықаралық және ұлттық деңгейде үздік практика мен сапа мәдениетін айқындау және тарату арқылы білім беру сапасын тұрақты жақсарту саясатын белсенді түрде жүргізеді.

Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі стейкхолдерлерді белсенді түрде тартады, ішкі сапаны қамтамасыз етудің түрлі тетіктері арқылы есептілікті жүзеге асырады. Агенттік жыл сайын аккредиттелген білім беру ұйымдарының және/ немесе білім беру бағдарламаларының аккредиттеуден кейінгі мониторинг нәтижелері туралы есеп береді. Аккредиттеу кеңестерінің мүшелері даму стратегиясын, IAAR даму стратегиясын іске асыру жоспарын, агенттіктің жыл сайынғы қызмет жоспарын, апелляция рәсімдерін, аккредиттеу стандарттары мен критерийлерін қоса алғанда, IAAR маңызды нормативтік құжаттарын талқылауға үнемі қатысады, агенттіктің қызметін жақсарту бойынша ұсынымдар мен ұсыныстар ұсынады.

IAAR жыл сайын ҚР БҒМ мен Қырғыз Республикасының БҒМ-не сапаны қамтамасыз етудің ұлттық жүйесін жақсарту бойынша ұсынымдары бар есептерді жібереді, сондай-ақ тұрақты негізде ҚР БҒМ-не аккредиттелген білім беру ұйымдары және/немесе білім беру бағдарламалары туралы хабарлайды, білім беруді дамыту мен сапасын арттырудың маңызды мәселелерін талқылауға қатысады және оны жетілдіру бойынша ұсынымдар ұсынады..

Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі жыл сайын өткізетін жоғары оқу орындарының сұранысқа ие рейтингтік зерттеулері университетті

және білім беру бағдарламаларын таңдау мақсатында талапкерлерге ақпараттық қолдау көрсетуге бағытталған.

IAAR аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі «IREG мақұлданды» («IREG Approved») белгісін пайдалану құқығын алу мақсатында 2019 жылы IREG Observatory халықаралық аудитінен өтті. «IREG мақұлдады» белгісін алу IAAR / IAAR рейтинг әдіснамасының сәйкестігін растайды, сондай-ақ IAAR рейтингтік зерттеу рәсімдері және нәтижелерді ұсыну жоғары сапа стандарттарына жауап беретінін көрсетеді.

IAAR білім беру және аккредиттеу сапасын қамтамасыз ету жөніндегі еуропалық, азиялық және американдық желілер мен агенттіктердің толық мүшесі ретінде одан әрі халықаралық ынтымақтастықты белсенді дамытады, халықаралық әріптестермен өзара іс-қимыл шекарасын үнемі кеңейте отырып және халықаралық білім беру кеңістігіндегі өз ұстанымын нығайта отырып, сындарлы әріптестік құрады.